

**Zarządzenie Nr 20/2016
Burmistrza Miasta Czeladź**

z dnia 20 stycznia 2016r.

**w sprawie: aktualizacji obowiązującej w Urzędzie Miasta Czeladź
Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego**

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719)

**Burmistrza Miasta Czeladź
zarządza co następuje:**

§ 1. W związku z aktualizacją Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla Urzędu Miasta Czeladź z miesiąca grudnia 2015r. wprowadzam w życie do zapoznania się i stosowania zapisy zawarte w ww. Instrukcji.

§ 2. Wykonanie Zarządzenia powierzam Naczelnikowi Wydziału Prawno - Organizacyjnego.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
mgr Zbigniew Szaleniec

Urząd Miejski w Czeladzi
ul. Katowicka45
41-250 Czeladź

_____, dnia _____

_____
(imię i nazwisko pracownika)

_____
(stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że zostałem(-łam) przeszkolony(-a) w zakresie przepisów i wymagań ochrony przeciwpożarowej obowiązujących w Urzędzie Miejskim w Czeladzi, które zobowiązuję się przestrzegać. Zapoznałem się z treścią obowiązującej „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” i zobowiązuję się do przestrzegania postanowień i obowiązków w niej zawartych. Poinformowano mnie również o rodzajach podręcznego sprzętu gaśniczego i sposobach jego uruchamiania oraz o zasadach postępowania na wypadek pożaru, w tym również dotyczących ewakuacji ludzi i mienia.

_____
(podpis osoby składającej oświadczenie)

Przyjęto do akt osobowych dnia: _____

PROTOKÓŁ

Zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo nr _____

1. Nazwa i określenie budynku – pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac niebezpiecznych pożarowo _____
2. Kategoria niebezpieczeństwa pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów występujących w budynku lub pomieszczeniu _____
3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac _____
  1. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska lub terenu na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo _____
  2. Ilość i rodzaje sprzętu przeciwpożarowego do zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo _____
  3. Środki i sposób alarmowania Kierownictwa, PSP, oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru _____
  4. Osoba(y) odpowiedzialna za całokształt przygotowanie miejsca pracy oraz jego odebranie i zabezpieczenie po zakończeniu prac _____
  5. Osoba(y) odpowiedzialna za nadzór nad stanem zabezpieczenia przeciwpożarowego w toku wykonywania prac _____
  6. Osoba(y) zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu _____

(miejsowość) _____ (data) _____

Protokół wystawił:

_____ (imię i nazwisko)

_____ (stanowisko)

_____ (podpis)

Przy pracach szczególnie niebezpiecznych, komisja w składzie:

1)	_____	_____	_____
2)	_____	_____	_____
3)	_____	_____	_____
4)	_____	_____	_____
5)	_____	_____	_____
6)	_____	_____	_____
	(imię i nazwisko)	(zajmowane stanowisko)	(podpis)

ZEZWOLENIE nr _____ na wykonanie prac pożarowo niebezpiecznych

1. Miejsce pracy _____
2. Rodzaj pracy _____
3. Czas pracy: od dnia _____ godz. _____
do dnia _____ godz. _____
4. Zagrożenie pożarowe – wybuchowe w miejscu pracy _____
_____
5. Sposób zabezpieczenia miejsca pracy zgodnie z Protokołem zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo nr _____
6. Sposób wykonania pracy _____
_____
7. Dodatkowe uwagi _____
_____
8. Odpowiedzialni za:
  - a) wyłączenie spod napięcia:
nazwisko: _____ *podpis:* _____
  - b) wykonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów.
W miejscu pracy nie występują niebezpieczne stężenia.
nazwisko: _____ *podpis:* _____
  - c) przygotowanie miejsca pracy i środków zabezpieczających wykonano.
nazwisko: _____ *podpis:* _____
  - d) miejsce pracy, instruktaż, środki zabezpieczające odebrano.
nazwisko: _____ *podpis:* _____

Uwaga: niepotrzebne skreślić.
9. Zezwalam na rozpoczęcie robót po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w punkcie 8.
Data: _____ *Podpis Dyrektora:* _____
10. Prace zakończono: *dnia:* _____ *godz.:* _____
Nazwisko: _____ *Podpis:* _____

Uwaga: w przypadku prac trwających powyżej jednego dnia wypełnij drugą stronę.

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań mogących zainicjować pożar (wybuch).
Nazwisko: _____ *podpis:* _____
12. Miejsce pracy skontrolował po 2 godz.
Nazwisko: _____ *podpis:* _____
Miejsce pracy skontrolował po 4 godz.
Nazwisko: _____ *podpis:* _____

Uwaga: odbierający przekazuje zezwolenie Dyrektorowi, który je wystawił.

W przypadku prac niebezpiecznych pożarowo trwających dłużej niż jeden dzień, należy każdorazowo potwierdzić podpisami rozpoczęcie, przerwanie pracy oraz kontrole miejsca pracy pod względem bezpieczeństwa pożarowego

Lp	Data godzina	Prace rozpoczęto (podpis)	Prace przzerwano (podpis)	Miejsce odebrano (podpis)	Skontrolowano po 2 godz. (podpis)	Skontrolowano po 4 godz. (podpis)

Znaki ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej

ZNAKI EWAKUACYJNE

	Wyjście ewakuacyjne
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej w prawo
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej w lewo
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół w prawo
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół w lewo
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę w lewo
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę w prawo
	Kierunek drogi ewakuacyjnej
	Drzwi ewakuacyjne
	Drzwi ewakuacyjne
	Ciągnąć, aby otworzyć
	Pchać, aby otworzyć

	Kierunek drogi ewakuacyjnej
	Kierunek drogi ewakuacyjnej
	Stłuc aby uzyskać dostęp
	Przesunąć w celu otwarcia
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej dla niepełnosprawnych w prawo
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej w dół (znak uzupełniający)
	Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół w prawo
	Klucz do wyjścia ewakuacyjnego znajduje się (tekst wg zamówienia)
	Drzwi przeciwpożarowe (Zamknij za sobą)
	Zakaz korzystania z dźwigu osobowego w razie pożaru

ZNAKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

	Palenie tytoniu zabronione
	Zakaz używania otwartego ognia - palenie tytoniu zabronione
	Zakaz gaszenia wodą
	Nie zastawiać
	Zestaw sprzętu pożarowego
	Hydrant wewnętrzny
	Gaśnica
	Telefon do użytku w stanie zagrożenia
	Alarmowy sygnalizator akustyczny
	Drabina pożarowa
	Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego
	Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego
	Uruchamianie ręczne

	Niebezpieczeństwo pożaru - materiały łatwopalne
	Materiały utleniające
	Niebezpieczeństwo wybuchu - materiały wybuchowe

**INSTRUKCJA POSTĘPOWANIA
NA WYPADEK POŻARU
LUB INNEGO MIEJSCOWEGO ZAGROŻENIA**
Urząd Miejski w Czeladzi, ul. Katowicka 45

I. ALARMOWANIE

Każdy kto zauważył pożar lub inne zagrożenie, albo uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu) obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast:

- zaalarmować osoby znajdujące się w strefie zagrożenia
- powiadomić Państwową Straż Pożarną - **tel. 998**, podając następujące informacje :
  - gdzie powstało zdarzenie – dokładny adres, nazwę obiektu,
  - co się pali lub jakie jest inne zagrożenie,
  - czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi, czy są osoby ranne lub poszkodowane,
  - numer telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

Nie należy odkładać słuchawki telefonu przed uzyskaniem potwierdzenia przyjęcia meldunku od dyspozytora straży!

W razie potrzeby alarmować:

POGOTOWIE RATUNKOWE	tel. 999,	,
POLICJĘ	tel. 997,	,
POGOTOWIE GAZOWE	tel. 992,	,

UWAGA!!! Jeżeli zgłoszenia dokonuje się z telefonu komórkowego należy podać nazwę miejscowości, w której ma miejsce pożar lub inne zdarzenie, w celu uniknięcia pomyłki i straty cennych minut w przypadku przekierowania rozmowy na numer alarmowy w innej miejscowości.

II. AKCJA RATOWNICZO – GAŚNICZA

- Równocześnie z alarmowaniem należy, w miarę możliwości przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy znajdujących się w pobliżu gaśnic lub hydrantów wewnętrznych.
- Do czasu przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej akcją kieruje Właściciel ,a w razie nieobecności – inne osoby do tego przygotowane lub najbardziej energiczne i opanowane.
- Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczej powinna pamiętać, że:
  - w pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie,
  - należy przeciwdziałać panice wśród osób przebywających w obiekcie, wzywając do zachowania spokoju i informując o drogach ewakuacji oraz roztaczać opiekę nad potrzebującymi pomocy,
  - wchodząc do pomieszczeń i stref zadymionych przyjmować pozycję pochyloną (jak najbliżej podłogi) oraz zabezpieczyć drogi oddechowe prostymi środkami (np. wilgotną chustką),
  - należy wyłączyć dopływ prądu elektrycznego za pomocą wyłącznika prądu znajdującego się przy wiertowni; **nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem**

III. EWAKUACJA

W przypadku ogłoszenia alarmu każda osoba korzystająca z obiektu powinna:

- zachować spokój, nie wywoływać paniki,
- podporządkować się poleceniom kierującego akcją ratowniczą ,
- opuścić obiekt drogami i wyjściami ewakuacyjnymi wskazanymi przez Kierującego ewakuacją lub zgodnie z oznakowanymi szlakami komunikacyjnymi,
- udzielić pomocy innym, potrzebującym osobom (m.in. dzieciom i osobom niepełnosprawnym).

Wszyscy pracownicy oraz osoby korzystające z obiektu, z chwilą przybycia Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, zobowiązani są do podporządkowania się dowódcy tej jednostki.

.....f.

ZATWIERDZAM:

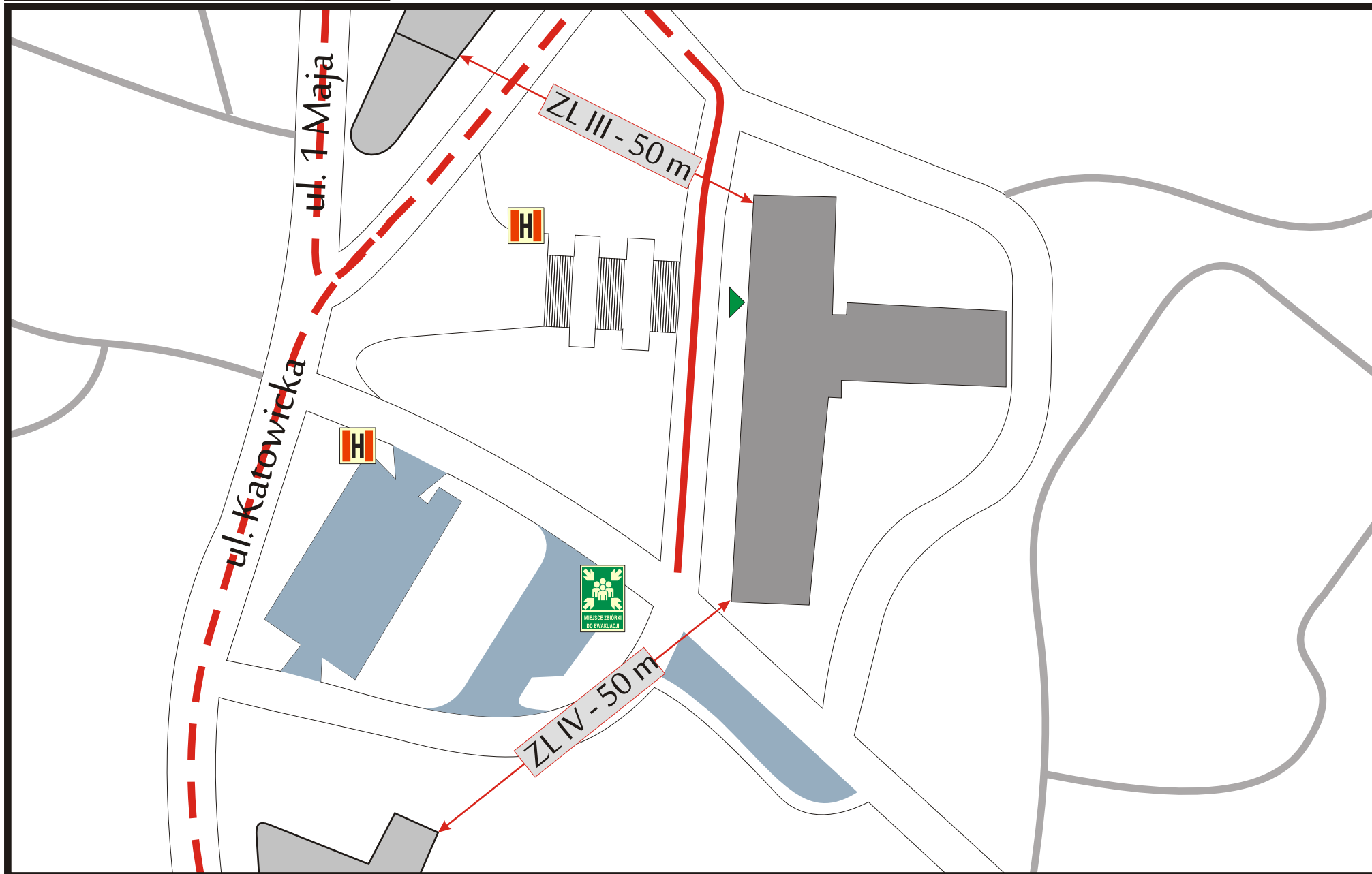
.....

Nazwa projektu	Plan Ewakuacyjny	
Nazwa projektu	Plan sytuacyjny	
Nazwa obiektu	Urząd Miejski Czeladź	28.12.2015
Opracował	Sławomir Lipiński inspektor ds. ochrony przeciwpożarowej	Nr rysunku 01

	DROGI POŻAROWE ORAZ DOJAZDOWE
	HYDRANT ZEWNETRZNY
	MIEJSCE ZBIÓRKI DO EWAKUACJI

WEJŚCIE DO BUDYNKU

Nazwa projektu	Plan Ewakuacyjny	
Nazwa projektu	Rzut powierzchni biurowej piwnica	
Nazwa obiektu	Urząd Miejski Czeladź	28.12.2015
Opracował	Sławomir Lipiński inspektor ds.ochrony przeciwpożarowej	Nr rysunku 02

ZAŁĄCZNIK NR 7 DO INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

§6 UST.1 PKT 8 A	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA - 2045 M2
	MAX WYSOKOŚĆ - 10,00 M.
§6 UST.1 PKT 8 B	LICZBA KONDYGNACJI NADZIEMNYCH - 3
	LICZBA KONDYGNACJI PODZIEMNYCH - 1
§6 UST.1 PKT 8 B	W odległości
	50 metrów zabudowa jednorodzinna ZL - IV 50 metrów budynki ZL III
§6 UST.1 PKT 8 C	BRAK SUBSTANCJI POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH NA TERENIE OBIEKTU

§6 UST.1 PKT 8 D	GĘSTOŚĆ OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO N/D
	Budynek ZL - III Pomieszczenia techniczne poniżej 500 MJ/m2
§6 UST.1 PKT 8 E	BUDYNEK ZAKWALIFIKOWANY JAKO ZL III
§6 UST.1 PKT 8 F	BRAK STREF ZAKWALIFIKOWANYCH JAKO ZAGROŻONE WYBUCEM
§6 UST.1 PKT 8 G	Obiekt zaliczony jako jedna strefa pożarowa

LEGENDA:

HYDRANT WEWNĘTRZNY

GAŚNICA

RĘCZNY OSTRZEGACZ POŻAROWY

GŁÓWNY WYŁĄCZNIK PRĄDU

KIERUNKI DRÓG EWAKUACYJNYCH

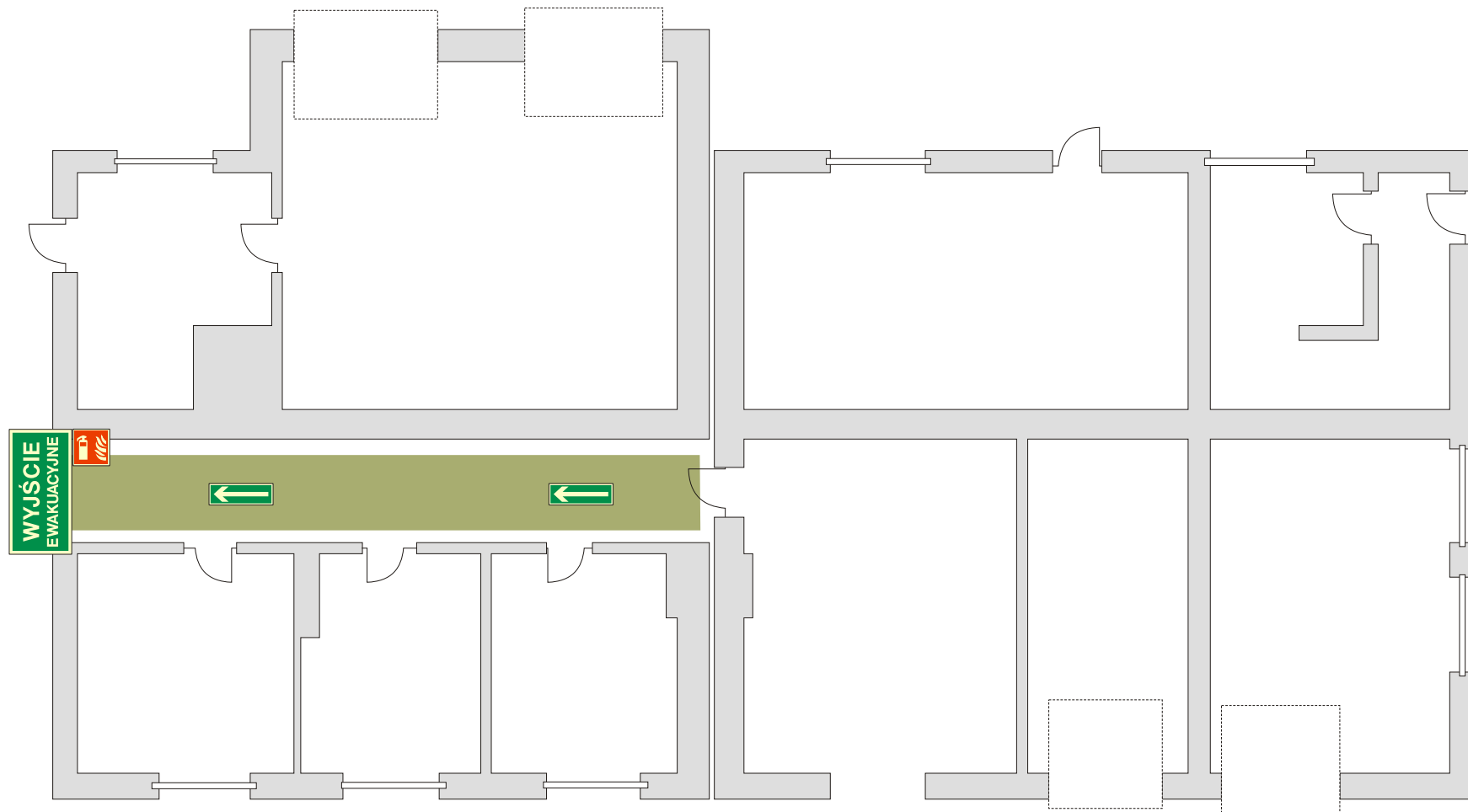
WYJŚCIE EWAKUACYJNE

KUREK GŁÓWNY INSTALACJI GAZOWEJ

DRZWI PRZECIWOŻAROWE

Nazwa projektu	Plan Ewakuacyjny	
Nazwa projektu	Rzut powierzchni biurowej parter	
Nazwa obiektu	Urząd Miejski Czeladź	28.12.2015
Opracował	Sławomir Lipiński inspektor ds. ochrony przeciwpożarowej	Nr rysunku 03

ZAŁĄCZNIK NR 7 DO INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

§6 UST.1 PKT 8 A	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA - 2045 M ²
	MAX WYSOKOŚĆ - 10,00 M.
§6 UST.1 PKT 8 B	LICZBA KONDYGNACJI NADZIEMNYCH - 3
	LICZBA KONDYGNACJI PODZIEMNYCH - 1
§6 UST.1 PKT 8 B	W odległości 50 metrów zabudowa jednorodzinna ZL - IV
	50 metrów budynki ZL III
§6 UST.1 PKT 8 C	BRAK SUBSTANCJI POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH NA TERENIE OBIEKTU

§6 UST.1 PKT 8 D	GĘSTOŚĆ OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO N/D
	Budynek ZL - III Pomieszczenia techniczne poniżej 500 MJ/m ²
§6 UST.1 PKT 8 E	BUDYNEK ZAKWALIFIKOWANY JAKO ZL III
§6 UST.1 PKT 8 F	BRAK STREF ZAKWALIFIKOWANYCH JAKO ZAGROŻONE WYBUCHEM
§6 UST.1 PKT 8 G	Obiekt zaliczony jako jedna strefa pożarowa

LEGENDA:

HYDRANT WEWNĘTRZNY

GAŚNICA

RĘCZNY OSTRZEGACZ POŻAROWY

GŁÓWNY WYŁĄCZNIK PRĄDU

KIERUNKI DRÓG EWAKUACYJNYCH

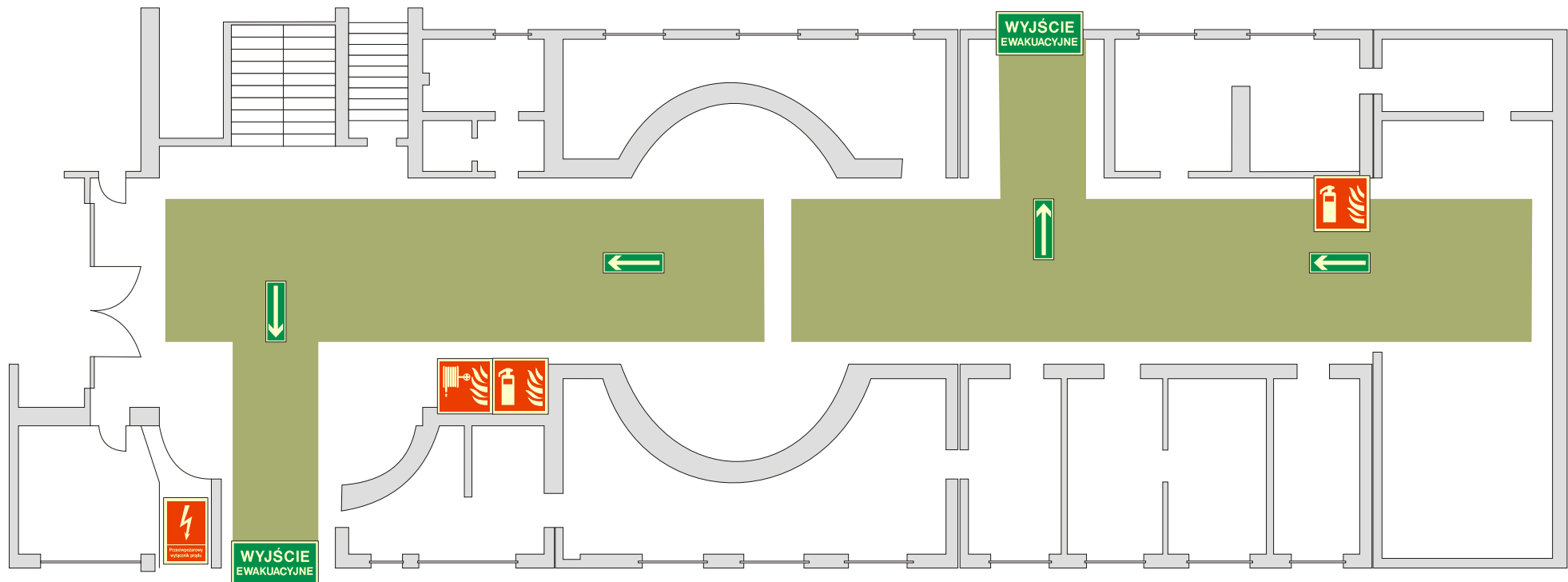
WYJŚCIE EWAKUACYJNE

KUREK GŁÓWNY INSTALACJI GAZOWEJ

DRZWI PRZECIWOŻAROWE

Nazwa projektu	Plan Ewakuacyjny	
Nazwa projektu	Rzut powierzchni biurowej I piętro	
Nazwa obiektu	Urząd Miejski Czeladź	28.12.2015
Opracował	Sławomir Lipiński inspektor ds. ochrony przeciwpożarowej	Nr rysunku 04

ZAŁĄCZNIK NR 7 DO INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

LEGENDA:

HYDRANT WEWNĘTRZNY

GAŚNICA

RĘCZNY OSTRZEGACZ POŻAROWY

GŁÓWNY WYŁĄCZNIK PRĄDU

KIERUNKI DRÓG EWAKUACYJNYCH

WYJŚCIE EWAKUACYJNE

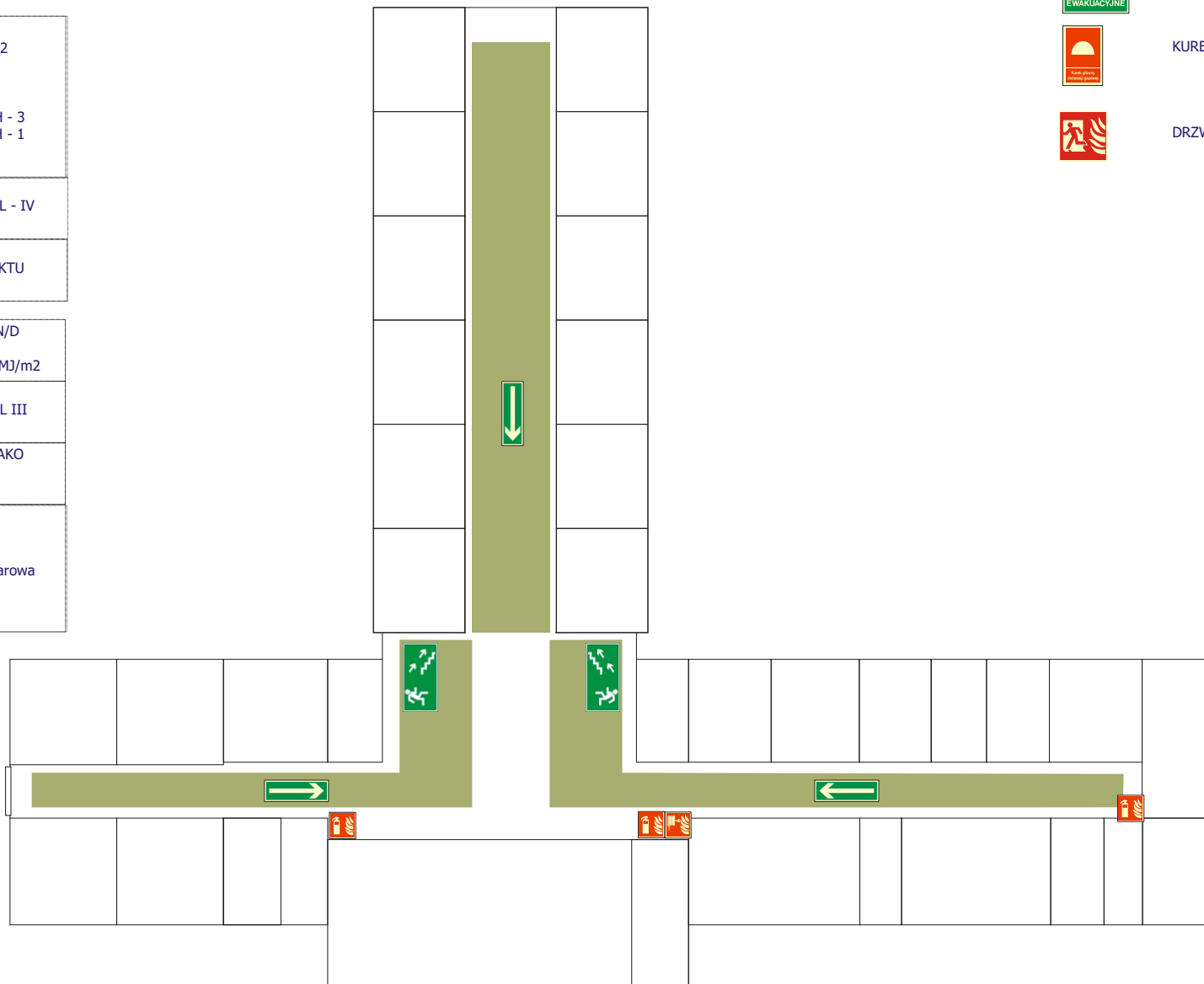

KUREK GŁÓWNY INSTALACJI GAZOWEJ

DRZWI PRZECIWOŻAROWE

§6 UST.1 PKT 8 A	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA - 2045 M2
	MAX WYSOKOŚĆ - 10,00 M.
	LICZBA KONDYGNACJI NADZIEMNYCH - 3 LICZBA KONDYGNACJI PODZIEMNYCH - 1
§6 UST.1 PKT 8 B	W odległości 50 metrów zabudowa jednorodzinna ZL - IV 50 metrów budynki ZL III
§6 UST.1 PKT 8 C	BRAK SUBSTANCJI POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH NA TERENIE OBIEKTU
§6 UST.1 PKT 8 D	GĘSTOŚĆ OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO N/D Budynek ZL - III Pomieszczenia techniczne poniżej 500 MJ/m2
§6 UST.1 PKT 8 E	BUDYNEK ZAKWALIFIKOWANY JAKO ZL III
§6 UST.1 PKT 8 F	BRAK STREF ZAKWALIFIKOWANYCH JAKO ZAGROŻONE WYBUCEM
§6 UST.1 PKT 8 G	Obiekt zaliczony jako jedna strefa pożarowa

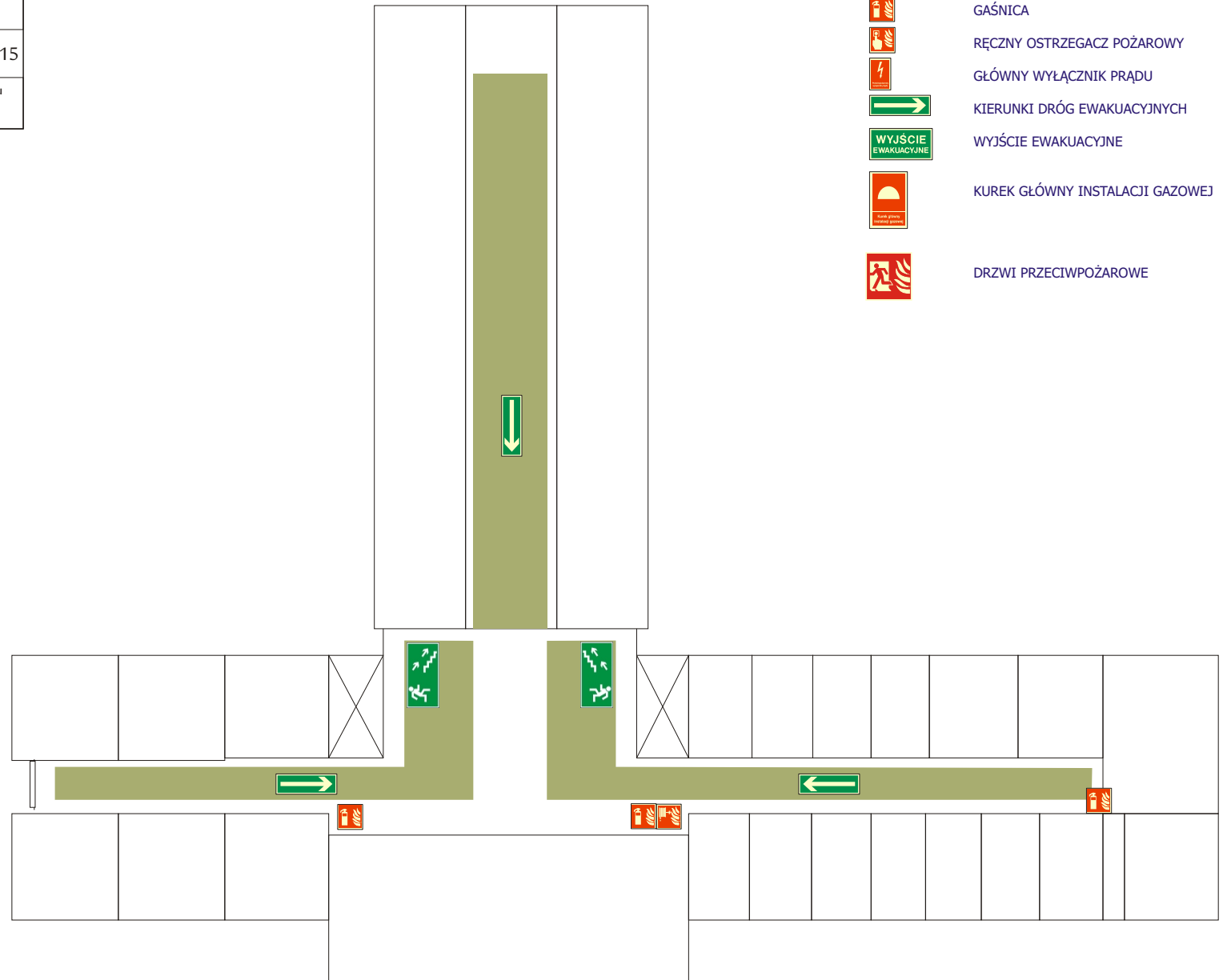

Nazwa projektu	Plan Ewakuacyjny	
Nazwa projektu	Rzut powierzchni biurowej II piętro	
Nazwa obiektu	Urząd Miejski Czeladź	28.12.2015
Opracował	Sławomir Lipiński inspektor ds. ochrony przeciwpożarowej	Nr rysunku 05

§6 UST.1 PKT 8 A	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA - 2045 M2
	MAX WYSOKOŚĆ - 10,00 M.
	LICZBA KONDYGNACJI NADZIEMNYCH - 3 LICZBA KONDYGNACJI PODZIEMNYCH - 1
§6 UST.1 PKT 8 B	W odległości 50 metrów zabudowa jednorodzinna ZL - IV 50 metrów budynki ZL III
	§6 UST.1 PKT 8 C
§6 UST.1 PKT 8 D	GĘSTOŚĆ OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO N/D Budynek ZL - III
	Pomieszczenia techniczne poniżej 500 MJ/m2
§6 UST.1 PKT 8 E	BUDYNEK ZAKWALIFIKOWANY JAKO ZL III
§6 UST.1 PKT 8 F	BRAK STREF ZAKWALIFIKOWANYCH JAKO ZAGROŻONE WYBUCEM
§6 UST.1 PKT 8 G	Obiekt zaliczony jako jedna strefa pożarowa

ZAŁĄCZNIK NR 7 DO INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

LEGENDA:

HYDRANT WEWNĘTRZNY

GAŚNICA

RĘCZNY OSTRZEGACZ POŻAROWY

GŁÓWNY WYŁĄCZNIK PRĄDU

KIERUNKI DRÓG EWAKUACYJNYCH

WYJŚCIE EWAKUACYJNE

KUREK GŁÓWNY INSTALACJI GAZOWEJ

DRZWI PRZECIWOŻAROWE

PROTOKÓŁ PRAKTYCZNE SPRAWDZENIE EWAKUACJI

1. Data powiadomienia Komendanta Powiatowego PSP w Będzinie

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Data przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia ewakuacji

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Siły zaangażowane w przeprowadzenie ćwiczenia (w tym siły i środki PSP)

--

4. Środki pozoracji wykorzystane podczas ćwiczenia, sposób ogłoszenia ewakuacji

--

5. Godzina ogłoszenia ewakuacji

Godzina powiadomienia PSP

Godzina przybycia PSP

Godzina zakończenia ewakuacji

Łączny czas trwania ewakuacji liczony w minutach

--	--

6. Uwagi oraz spostrzeżenia podczas przeprowadzania ewakuacji

--

podpis osoby przeprowadzającej ewakuacji

podpis

2015

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego Urząd Miejski w Czeladzi

opracował
inspektor ds. ochrony przeciwpożarowej

.....
LIPIŃSKI Sławomir

zatwierdzam do użytku wewnętrznego

.....

SPIS TREŚCI**Wstęp 6**

1. Podstawa opracowania	7
2. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem	8
2.1 Lokalizacja oraz odległość od obiektów sąsiadujących	8
2.2 Dane techniczne i charakterystyka obiektów w tym powierzchnia i kubatura	8
2.3 Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego instalacji użytkowych.	9
2.4 Parametry pożarowe występujących materiałów oraz stałe elementy wyposażenia wewnątrz	12
2.5 Kategoria zagrożenia ludzi.	13
2.6 Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego	13
2.7 Podział obiektu na strefy pożarowe	13
2.8 Strefy zagrożenia wybuchem	14
2.9 Klasa odporności pożarowej budynku oraz odporność ogniowa i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budynku	14
2.10 Drogi pożarowe	15
2.11 Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru	15
3. Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościami konserwacyjnym	17
3.1 Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice	17
3.1.1 Stałe urządzenia gaśnicze	17
3.1.2 System sygnalizacji pożaru	18
3.1.3 Dźwiękowy system ostrzegawczy	18
3.1.4 Hydranty wewnętrzne	18
3.1.5 Gaśnice	19

3.2	<i>Sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym urządzeń i instalacji przeciwpożarowych.</i>	21
3.2.1	Przeciwpożarowe wyłączniki prądu.	22
3.2.2	Oświetlenie ewakuacyjne.	22
3.2.3	Gaśnice.	23
4.	<i>Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.</i>	26
4.1	<i>Zauważenie i gaszenie pożaru</i>	26
4.2	<i>Alarmowanie o pożarze oraz organizacja akcji ratowniczej wraz z ewakuacją</i>	26
4.2.1	Osoba zgłaszająca pożar	27
4.2.2	Burmistrz lub osoba wyznaczona	27
4.3	<i>Organizacja ewakuacji ludzi i mienia</i>	29
4.4	<i>Zasady bezpiecznej ewakuacji ludzi i mienia</i>	31
4.4.1	Ewakuacja:	31
4.4.2	Ewakuacja mienia	32
4.4.3	Czynności zabronione	32
4.4.4	Pierwsza pomoc	32
4.5	<i>Alarmowanie i wprowadzanie do działań Państwowej Straży Pożarnej</i>	33
4.6	<i>Ograniczenie skutków zagrożenia</i>	33
4.7	<i>Usunięcie źródła zagrożenia</i>	34
4.8	<i>Zabezpieczenie miejsca działań przed ponownym wystąpieniem zagrożenia</i>	34
5.	<i>Sposoby zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.</i>	35
5.1	<i>Obowiązki osób związanych z prowadzeniem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym</i>	35
5.2	<i>Ogólne zasady prowadzenia prac remontowych i konserwacyjnych:</i>	37
5.3	<i>Zasady prowadzenia prac remontowo-budowlanych z użyciem otwartego ognia.</i>	38
5.4	<i>Szczegółowe wytyczne zabezpieczenia przeciwpożarowego procesów spawalniczych:</i>	40
5.5	<i>Profilaktyka pożarowa.</i>	45
5.6	<i>Zakazy na terenie niniejszego obiektu.</i>	46

5.7	<i>Profilaktyka pożarowa w magazynowaniu.</i>	47
<hr/>		
6.	<i>Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzenia</i>	49
<hr/>		
6.1	<i>Warunki ewakuacji</i>	49
<hr/>		
6.2	<i>Sposób praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi</i>	50
<hr/>		
7.	<i>Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji.</i>	51
<hr/>		
8.	<i>ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ DLA OSÓB BĘDĄCYCH ICH STAŁYMI UŻYTKOWNIKAMI</i>	55
<hr/>		

Wykaz aktualizacji instrukcji

Lp.	Data	Zakres aktualizacji	Aktualizował

Wstęp

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- ✓ zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- ✓ zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- ✓ prowadzenie działań ratowniczych.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa powyżej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynków, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje w całości lub w części ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem. Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucje korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem. Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest zobowiązany:

- ✓ przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- ✓ wyposażyć budynek lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- ✓ zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- ✓ zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- ✓ przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- ✓ zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ✓ ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Zgodnie z §207 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002r. Nr 15, poz. 690 z późniejszymi zmianami) budynek i urządzenia z nim związane powinny być zaprojektowane i wykonane w sposób zapewniający w razie pożaru:

- ✓ nośność konstrukcji przez czas wynikający z rozporządzenia,
- ✓ ograniczenie rozprzestrzeniania się ognia i dymu w budynkach,
- ✓ ograniczenie rozprzestrzeniania się pożaru na sąsiednie budynki,
- ✓ możliwość ewakuacji ludzi, a także uwzględniający bezpieczeństwo ekip ratowniczych.

Zawartość merytoryczna Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku Urzędu Miejskiego w Czeladzi zgodna jest z wymaganiami §6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z Dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719).

Burmistrz Miasta po zapoznaniu się z treścią niniejszej instrukcji zobowiązany jest zarządzeniem wewnętrznym wprowadzić w życie zasady jej stosowania.

1. Podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” dla budynku Urzędu Miejskiego w Czeladzi jest:

1. USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 1991 r. Nr 88 poz. 400 z późniejszymi zmianami),
2. USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 1991 r. Nr 55 poz. 234),
3. USTAWA z dnia 07 lipca 1994r. Prawo budowlane /Dz. U. z 2006r. nr 156, poz. 1118 z późn. zm./
4. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719),
5. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).
6. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 25 października 2005r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej /Dz. U. z 2005r. nr 215, poz. 1823/.
7. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.),
8. PN-92/N-01 256/01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
9. PN-92/N-01 256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.
10. PN-N-01256-4: 1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe;
11. PN-EN 12845: Stałe urządzenia gaśnicze - Automatyczne urządzenia tryskaczowe - Projektowanie, instalowanie i konserwacja;
12. PN-EN 671-1: 1999 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z wężem półsztywnym;
13. PN-EN 671-2: 1999 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z wężem płasko składanym;
14. PN-EN 671-3: 2002 Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Część 3: Konserwacja hydrantów wewnętrznych z wężem półsztywnym i hydrantów z wężem płasko składanym.
15. PKN-CEN/TS 54-14: 2006 Systemy sygnalizacji pożarowej -- Część 14: Wytyczne planowania, projektowania, instalowania, odbioru, eksploatacji i konserwacji;
16. PN-EN 60849: 2001 Dźwiękowe Systemy Ostrzegawcze;
17. PN-B-02877-4: 2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Instalacje grawitacyjne do odprowadzania dymu i ciepła. Zasady projektowania;
18. PN-EN 1838: 2005 Oświetlenie awaryjne;
19. PN-EN 50172: 2005 Systemy awaryjnego oświetlenia awaryjnego;
20. PN-B - 02852: 2001 Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.

2. Warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem

2.1 Lokalizacja oraz odległość od obiektów sąsiadujących

Budynek Urzędu Miasta w Czeladzi zlokalizowany jest przy ulicy Katowickiej 45 i jest obiektem wolnostojącym. Czas dojazdu od Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Będzinie ok. 8 min. (8 km). Najbliższy budynek:

ZLIII zlokalizowany jest od strony południowo - wschodniej w odległości 50 m

ZL IV zlokalizowany jest od strony północno wschodniej w odległości 50 m

2.2 Dane techniczne i charakterystyka obiektów w tym powierzchnia i kubatura

Budynek składa się z trzech skrzydeł połączonych wspólną klatką schodową o zróżnicowanych poziomach. Budynek jest trzykondygnacyjny wykonany w systemie tradycyjnym w kształcie litery T w całości podpiwniczony.

Powierzchnie wynoszą:

Biura:

- Powierzchnia zabudowy	-	1005,32 m ²
- Powierzchnia użytkowa	-	2045,00 m ²
- Kubatura	-	10764,70 m ³
- Wysokość budynku	-	10,00 m

Obiekt Urzędu podzielony jest dylatacjami na 7 segmentów o łącznej powierzchni zabudowy 1005,32 m². Segment zachodni wyniesiony jest o ½ kondygnacji wyżej od segmentu wschodniego.

2.3 Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego instalacji użytkowych.

Przepusty instalacyjne w elementach oddzielenia przeciwpożarowego powinny mieć klasę odporności ogniowej elementów przez które przechodzą. Dopuszcza się nieinstalowanie przepustów dla pojedynczych rur instalacji wodnych, kanalizacyjnych i ogrzewczych, wprowadzanych przez ściany i stropy do pomieszczeń higieniczno- sanitarnych. Przepusty instalacyjne o średnicy większej niż 0,04 m w ścianach i stropach pomieszczenia zamkniętego, dla których wymagana klasa odporności ogniowej jest nie niższa niż EI 60 lub REI 60, a niebędących elementami oddzielenia przeciwpożarowego, powinny mieć klasę odporności (EI) ścian i stropów pomieszczenia. Kłapy odcinające w kanałach wentylacyjnych i klimatyzacyjnych powinny mieć klasę odporności ogniowej EIS lub kanały powinny być obudowane do klasy odporności ogniowej EIS.

Instalacje elektroenergetyczne.

Obiekt zasilany jest kablem YLY 5x25 mm² z zewnętrznej stacji transformatorowej. Od frontu budynku wbudowane jest złącze kablowe. W rozdzielni głównej T3 znajduje się wyłącznik główny zasilania. Wyłącznik ten wyłącza napięcie w całym obiekcie.

Ponadto budynek został wyposażony w oświetlenie ewakuacyjne.

Instalacje i urządzenia elektroenergetyczne powinny odpowiadać obowiązującym przepisom i normom, a w szczególności:

- Główny wyłącznik energii elektrycznej powinien być wyraźnie oznakowany zgodnie z obowiązującymi normami.
- Osobom postronnym należy uniemożliwić dostęp do szafek mieszczących tablice rozdzielcze (rozdzielnice).
- Obwody na tablicy powinny być odpowiednio oznakowane i opisane, a bezpieczniki dostosowane do obciążenia i właściwie opisane.

Podczas eksploatacji instalacji i urządzeń elektroenergetycznych zabrania się:

- Naprawiania bezpieczników.
- Wykonywania prowizorycznej instalacji elektrycznej oraz korzystania z uszkodzonych gniazd wtykowych, włączników, przedłużaczy i innego sprzętu.
- Włączania do sieci jednocześnie nadmiernej ilości odbiorników mogących doprowadzić do przeciążenia linii.
- Stosowania do osłon punktów świetlnych materiałów palnych. Odległość punktu świetlnego od materiału palnego nie powinna być mniejsza od 0.5 m.
- Zastawiania dostępu do czynnych tablic rozdzielczych.

TERMINARZ BADAN INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH

Instalacje i urządzenia elektroenergetyczne należy użytkować i utrzymywać zgodnie z warunkami technicznymi i wymogami ustalonymi przez producenta.

Bezpieczeństwo użytkowania instalacji elektrycznych zależy od ich stanu technicznego, a także od tego czy są prawidłowo eksploatowane. Dlatego wprowadzono ustawowy obowiązek przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego sprawności obiektów budowlanych (art. 62 Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2003 nr 80, poz. 718) łącznie z badaniami instalacji elektrycznych.

Pomiary i badania instalacji elektrycznych w należy wykonywać nie rzadziej niż raz na pięć lat.

Kontrola ta powinna obejmować :

- sprawdzenie stanu sprawności technicznej i wartości użytkowej instalacji i urządzeń elektrycznych w całym obiekcie,
- badanie instalacji elektrycznej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji.

Ponadto wskazana jest okresowa roczna kontrola polegająca na sprawdzeniu stanu technicznego instalacji (przewodów i kabli wraz ze sprzętem i osprzętem elektroinstalacyjnym, a także urządzeń i aparatów) narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu.

Przez szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników rozumie się: wpływ temperatury i wilgotności, obecność substancji korodujących lub zanieczyszczających, oddziaływanie elektromagnetyczne, elektrostatyczne i jonizujące oraz wyładowania atmosferyczne. Zakres tej kontroli powinien obejmować również instalacje znajdujące się na zewnątrz budynku.

UWAGA: Po każdej dokonanej naprawie instalacji elektrycznej należy wykonać pomiary rezystancji izolacji instalacji elektrycznej naprawianych obwodów energetycznych niezależnie od terminów podanych wyżej.

Instalacja wentylacji, klimatyzacji i ogrzewania.

Wentylacja budynku powinna być wykonana w taki sposób, aby nie stanowiła drogi rozprzestrzeniania się pożaru lub zadymienia. Przewody wentylacyjne powinny być wykonane z materiałów niepalnych, oddzielnie dla każdej kondygnacji i strefy pożarowej budynku.

Przewody wentylacyjne przechodzące przez pomieszczenia, przez nic nie obsługiwane, powinny być obudowane zgodnie z wymaganiami stawianymi ścianom działowym i osłonowym.

Budynek wyposażono w układ wentylacji grawitacyjnej, w kanałach murowanych spełniający powyższe wymagania.

Instalacje odgromowe.

W obiekcie zastosowano instalacje odgromową wykonaną jako siatkę zwojów poziomych na dachu z drutu stalowego i połączono ją z przewodami odprowadzającymi umocowanymi na uchwytych w elewacji budynku i połączono ze złączami kontrolnymi, które muszą być zainstalowane na wysokości 1,8 m. nad ziemią. Uziom budynku wykonano z płaskownika i ułożono wokół budynku.

Wymagania ochrony odgromowej obiektów budowlanych określone zostały w następujących Polskich Normach:

1. PN-86/E-05003/01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne,

TERMINARZ BADAN INSTALACJI ODGROMOWYCH

Instalacja odgromowa powinna spełniać wymogi polskich norm. Ponadto bezpieczeństwo użytkowania instalacji odgromowych zależy od ich stanu technicznego, a także od tego czy są prawidłowo eksploatowane. Dlatego wprowadzono ustawowy obowiązek przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego sprawności obiektów budowlanych (art. 62 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane łącznie z badaniami instalacji odgromowych).

Badania instalacji odgromowych należy wykonywać nie rzadziej niż raz na pięć lat.

Badania urządzeń piorunochronnych należy powierzać wyspecjalizowanym firmom lub osobom. Badania i naprawy instalacji odgromowych powinny być dokumentowane zgodnie z obowiązującymi normami.

Badania instalacji odgromowych należy wykonywać przed okresem burzowym, lecz nie później niż do dnia 30 kwietnia.

Ponadto wskazana jest okresowa roczna kontrola polegająca na sprawdzeniu stanu technicznego instalacji odgromowej narażonej na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania obiektu. Zakres takiej kontroli powinien obejmować oględziny elementów zainstalowanych na obiekcie a także elementów konstrukcyjnych obiektów.

UWAGA: Po każdej naprawie instalacji odgromowej należy wykonać pomiary rezystancji instalacji odgromowej niezależnie od terminów podanych wyżej.

2.4 Parametry pożarowe występujących materiałów oraz stałe elementy wyposażenia wewnątrz

W strefach pożarowych zabronione jest stosowanie do wykończenia wewnątrz materiałów zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Na drogach komunikacji ogólnej, służącym celom ewakuacji, stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych jest zabronione. Okładziny sufitów oraz sufity podwieszane należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.

W zakresie wystroju wewnątrz przyjęto zasadę stosowania wyłącznie:

- materiałów co najmniej trudno zapalnych, których produkty rozkładu termicznego
- nie są bardzo toksyczne i silnie dymiące,
- wykładzin podłogowych i okładzin ściennych oraz stałych elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz co najmniej trudno zapalnych,
- sufitów podwieszonych i okładzin sufitowych niepalnych lub niezapalnych, nie kapiących i nie odpadających pod wpływem ognia.

W budynku nie przewiduje się składowania materiałów niebezpiecznych pożarowo w rozumieniu przepisów przeciwpożarowych tj. rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010r. Nr 109, poz. 719).

2.5 Kategoria zagrożenia ludzi.

Budynek Urzędu Miasta zaliczony jest do kategorii zagrożenia ludzi ZL III o wysokości 10 m jest budynkiem „N”.

W budynku biurowy przyjęto możliwość przebywania do 145 osób w budynku,

2.6 Przewidywana gęstość obciążenia ogniowego

Nie określa się wielkości gęstości obciążenia ogniowego dla pomieszczeń ZL III. W pomieszczeniach magazynowych i technicznych przyjmuje się gęstość obciążenia ogniowego do 500 MJ/m².

2.7 Podział obiektu na strefy pożarowe

Strefa pożarowa jest to maksymalna, dopuszczalna przepisami powierzchnia, budynku, składu otwartego, kondygnacji (lub ich sumy), w obrębie której może rozprzestrzenić się pożar. Zakłada się że pożar nie może rozprzestrzenić się na sąsiednie strefy pożarowe.

Strefę pożarową może stanowić budynek, albo jego część oddzielona od innych budynków lub ich części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowych, bądź też pasami terenu, o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne w odległości od innych obiektów budowlanych.

W budynkach zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi, za strefę pożarową można uznać każdą z kondygnacji, o ile zostanie oddzielona od innych kondygnacji w sposób uniemożliwiający przenikanie ognia.

Zastosowanie przegród uniemożliwiających przerzut ognia na sąsiednie pomieszczenia i obiekty, jest jednym z najbardziej skutecznych sposobów walki z pożarami. Przegrody te to stropy ściany, zwane oddzieleniami przeciwpożarowymi.

Przepusty instalacyjne w stropie lub w ścianach oddzielenia przeciwpożarowego przewidziano wykonać w odporności ogniowej równej odporności tego oddzielenia zabezpieczając je atestowanymi materiałami uszczelniającymi. Przejścia instalacyjne przez ściany i stropy oddzielenia pożarowych zabezpieczyć systemowo do odporności ogniowej oddzielenia.

Budynek mieści się w dopuszczalnej wielkości strefy pożarowej - 8000m²

2.8 Strefy zagrożenia wybuchem

W obiekcie nie występują pomieszczenia (przestrzenie) zagrożone wybuchem. Nie przewiduje się stosowania, przechowywania lub dystrybucji materiałów pożarowo niebezpiecznych.

2.9 Klasa odporności pożarowej budynku oraz odporność ogniowa i stopień rozprzestrzeniania ognia elementów budynku

L.p.	Budynek, obiekt	Wysokość	Wymagana klasa odporności pożarowej
1.	Urząd Miasta	10 m (N)	C

Wymaganą klasą odporności pożarowej dla tego typu obiektu jest klasa „C”. Elementy budynku dla „C” klasy odporności pożarowej, powinny w zakresie klasy odporności ogniowej spełniać nw. wymagania:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	Główna konstrukcja nośna	Konstrukcja dachu	Strop ¹⁾	Ściana zewnętrzna ^{1),2)}	Ściana wewnętrzna ¹⁾	Przekrycie dachu ³⁾
„C”	R 60	R 15	REI 60	EI 30	E I 15 ⁴⁾	E 15

Oznaczenia w tabeli:

- R — nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,
- E — szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,
- I — izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,
- (–) — nie stawia się wymagań.

¹⁾ Jeżeli przegroda jest częścią głównej konstrukcji nośnej, powinna spełniać także kryteria nośności ogniowej (R) odpowiednio do wymagań zawartych w kol. 2 i 3 dla danej klasy odporności pożarowej budynku.

²⁾ Klasa odporności ogniowej dotyczy pasa międzykondygnacyjnego wraz z połączeniem ze stropem.

³⁾ Wymagania nie dotyczą naświetli dachowych, świetlików, lukarn i okien połaciowych (z zastrzeżeniem § 218), jeśli otwory w połaci dachowej nie zajmują więcej niż 20% jej powierzchni.

⁴⁾ Dla ścian komór zsypu wymaga się E I 60, a dla drzwi komór zsypu — E I 30.

Elementy konstrukcyjne budynku spełniają wymagania przewidziane dla tego typu obiektów w zakresie odporności ogniowej.

2.10 Drogi pożarowe

Dojazd do obiektu spełnia warunki określone w obowiązujących przepisach tj. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji... [5]. Droga pożarowa powinna przebiegać wzdłuż dłuższego boku budynku, na całej jego długości, a w przypadku gdy krótszy bok budynku ma więcej niż 60 m - z jego dwóch stron. Wykonano drogi pożarowe umożliwiające dostęp do budynku, z nawierzchnią asfaltową. Drogi pożarowe charakteryzują się następującymi parametrami:

- minimalna szerokość jezdni - 4,0 m,
- nachylenie podłużne nie przekracza 5%
- nośność jezdni - 100 kN/oś,
- minimalny promień zewnętrznych łuków - 11,0 m,

Pomiędzy obiektem a drogami pożarowymi nie występują stałe elementy zagospodarowania terenu oraz drzewa i krzewy o wysokości przekraczającej 3 m. Bliższa krawędź drogi pożarowej zlokalizowana w odległości nie większej niż 15 metrów i nie mniejszej niż 5 metrów od ściany zewnętrznej budynku. Drogi pożarowe zostały oznakowane zgodnie z Polską Normą PN-N-01256/04:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.

2.11 Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 roku w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych, powinna wynosić 20l/s. Hydranty zewnętrzne zlokalizowane w taki sposób, aby zawsze istniała możliwość dostępu do nich jednostek straży pożarnej. Hydranty zewnętrzne zainstalowane na sieci wodociągowej przeciwpożarowej powinny być wyposażone w odcięcia umożliwiające odłączanie ich od sieci. Odcięcia te muszą pozostawać w położeniu otwartym podczas normalnej eksploatacji sieci. Hydranty zewnętrzne powinny spełniać wymagania Polskich Norm dotyczących tych urządzeń, będących odpowiednikami norm europejskich (EN) a ich rozmieszczeniu powinno być wzdłuż dróg i ulic oraz przy ich skrzyżowaniach, przy zachowaniu odległości:

- między hydrantami - do 150 m;
- od zewnętrznej krawędzi jezdni drogi lub ulicy - do 15 m;
- najbliższego hydrantu od chronionego obiektu budowlanego - do 75 m;

- innych niż wymienione w pkt. wyżej hydrantów wymaganych do ochrony obiektu budowlanego - do 150 m;
- od ściany chronionego budynku - co najmniej 5 m.

Wymagana ilość wody do zewnętrznego zaopatrzenia wodnego dla obiektu wynosi 20 dm³/s. Hydranty zewnętrzne DN80 o wydajności nominalnej 10dm³/s, zlokalizowane w odległości do 75m pierwszy i drugi do 150m.

Hydranty zewnętrzne zostały oznakowane zgodnie z Polską Normą PN-N-01256/04:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.

3. Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnością konserwacyjnym

Wszystkie instalacje odpowiedzialne za bezpieczeństwo pożarowe należy indywidualnie testować. Nie należy dokonywać żadnych zmian lub modyfikacji w istniejących systemach bez uprzedniej konsultacji z projektantem i instalatorem danego urządzenia. Jest to szczególnie ważne, gdy systemy są połączone i ich funkcjonowanie opiera się na wzajemnym współdziałaniu. Urządzenia przeciwpożarowe (hydranty wewnętrzne i zewnętrzne, stałe urządzenia gaśnicze, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, instalacja oświetlenia ewakuacyjnego, urządzenia oddymiające, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego, w tym system sygnalizacji pożarowej i bramy przeciwpożarowe wyposażone w systemy sterowania) i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno - ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być prowadzone w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej niż raz w roku.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny posiadać dopuszczenie do stosowania w ochronie przeciwpożarowej, wydane przez Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej w Józefowie. Odpowiedzialnymi za konserwacje oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic jest właściciel obiektu, bądź zgodnie z zawartymi umowami cywilnoprawnymi użytkownicy poszczególnych powierzchni obiektu (najemcy). Przeglądy urządzeń przeciwpożarowych należy prowadzić według przedstawionych zasad, bądź zgodnie z zawartymi umowami serwisowymi

3.1 Określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice

3.1.1 Stałe urządzenia gaśnicze

Zgodnie z § 27 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), stosowanie stałych urządzeń gaśniczych związanych na stałe z obiektem, zawierających zapas środka gaśniczego i uruchamianych samoczynnie we wczesnej fazie rozwoju pożaru oraz stałych samoczynnych urządzeń gaśniczych wodnych nie jest wymagane dla obiektu

3.1.2 System sygnalizacji pożaru

Zgodnie z § 28 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), dla obiektu nie jest wymagane zainstalowanie systemu sygnalizacji pożarowej, obejmującego urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze, a także urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych.

3.1.3 Dźwiękowy system ostrzegawczy

Zgodnie z § 29 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), stosowanie dźwiękowego systemu ostrzegawczego, umożliwiającego rozgłaszanie sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych na potrzeby bezpieczeństwa osób przebywających w obiekcie nadawanych automatycznie po otrzymaniu sygnału z systemu sygnalizacji pożarowej, a także przez operatora nie jest wymagane dla obiektu.

3.1.4 Hydranty wewnętrzne

Zgodnie ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), zasilanie hydrantów wewnętrznych musi być zapewnione przez co najmniej godzinę.

Obiekt wyposażony jest w 3 hydranty wewnętrzne 52 z węzłem płaskoskładanym zasilanymi jednostronnie umieszczone w szafkach zgodnie z normą PN /B-02859 na drodze ewakuacyjnej, tak by swym zasięgiem obejmowały całą powierzchnię obiektu.

Zgodnie z rozporządzeniem w budynku należy zastosować hydranty wewnętrzne Ø 25 z węzłem pół sztywnym.

Hydranty wewnętrzne powinny zostać oznakowane zgodnie z Polską Normą

Zasady użycia hydrantu

Użycie hydrantu w przypadku powstania pożaru polega na:

- otwarciu szafki hydrantowej,
- rozwinięciu węża połączonego z zaworem i prądownicą,
- odkręceniu zaworu hydrantowego,
- skierowaniu strumienia wody na ognisko pożaru przy pomocy prądownicy wodnej.

Hydrant wewnętrzny jest przeznaczony do gaszenia pożarów grupy A.

Hydrantu nie należy używać do gaszenia instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem – grozi porażeniem. Przed przystąpieniem do gaszenia przy użyciu hydrantu należy bezwzględnie odciąć dopływ energii elektrycznej.

Kontrolę doraźną wszystkich hydrantów wewnętrznych powinna prowadzić osoba odpowiedzialna za stan ochrony przeciwpożarowej w budynku. Kontrola doraźna ma na celu sprawdzenie i upewnienie się czy hydranty:

- nie są zastawione, są widoczne i mają czytelne oznakowanie i instrukcję,
- nie ma widocznych uszkodzeń, oznak korozji ani wycieków.

W przypadku zauważonych nieprawidłowości należy podjąć niezwłoczne działania w celu ich usunięcia.

3.1.5 Gaśnice

Zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719), obiekt należy wyposażyć w gaśnice spełniające wymagania Polskich Norm dotyczących gaśnic. Obiekt powinien być wyposażony w:

- 2 kilogramy lub 3 dm³ na każde 100m² powierzchni strefy pożarowej zakwalifikowanej do kategorii ZL III,

Dla obiektu:

$$\text{minimalna liczba kilogramów środka gaśniczego} = \frac{2\,045\,m^2}{100m^2} \times 2kg = 40,90\,kg$$

Według powyższych wyliczeń w obiekcie musi znaleźć się minimum 40,90 kg środka gaśniczego (najlepiej proszku gaśniczego) w strefie pożarowej ZL III. Jednakże w celu zapewnienia maksymalnej ochrony oraz spełnienia wymagań określonych w/w rozporządzeniu rozmieszczenie oraz ilość gaśnic powinna być zgodne z planem ewakuacyjnym stanowiącym załącznik nr 7 do niniejszej instrukcji.

Gaśnice w obiektach muszą być rozmieszczone:

- 1) w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
  - a) przy wejściach do budynków,

- b) na klatkach schodowych,
  - c) na korytarzach,
  - d) przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz;
- 2) w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
- 3) w obiektach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.

Przy rozmieszczaniu gaśnic muszą być spełnione następujące warunki:

- 1) odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m;
- 2) do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m

Miejsca usytuowania gaśnic oznakowane są zgodnie z Polską Normą

W budynku zastosowano gaśnice proszkowe GP dostosowane do gaszenia pożarów grup ABC,

3.2 Sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym urządzeń i instalacji przeciwpożarowych.

Stan obiektu, spełniający wymagania ochrony przeciwpożarowej, oraz sprzęt, urządzenia pożarnicze, ratownicze i gaśnicze, zapewniające skuteczną ochronę przeciwpożarową powinny być utrzymywane na niezmiennym poziomie technicznym, podczas jego eksploatacji.

Najogólniej, realizowane jest to poprzez utrzymywanie i użytkowanie instalacji oraz urządzeń w sposób zgodny z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, a w szczególności poprzez poddawanie ich okresowym przeglądom i konserwacji.

Ustala się następującą procedurę organizacji systemu nadzoru nad stanem technicznym urządzeń i instalacji przeciwpożarowych oraz innych bezpośrednio związanych z systemem bezpieczeństwa:

- zarządzający obiektem wyodrębnia z posiadanej dokumentacji technicznej urządzeń i instalacji, część dotyczącą eksploatacji,
- na podstawie dokumentacji eksploatacyjnej sporządza zbiorczy harmonogram przeglądów i konserwacji wszystkich instalacji i urządzeń,
- dla poszczególnych instalacji i urządzeń zakłada karty pracy, w których odnotowywane będą między innymi wszystkie czynności konserwacyjno-naprawcze,
- dokonuje podziału prac, przypisując ich część podległym pracownikom,
- zakresy robót wymagające nadzoru ze strony firm specjalistycznych, zarządzający realizuje systemem prac zleconych. W drodze porozumienia z firmą sprawującą nadzór specjalistyczny, niektóre czynności mogą być wykonywane przez podległych pracowników,
- przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzone
- w okresach i w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta i obowiązującą normą, nie rzadziej jednak niż raz w roku. Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być co 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze.
- przeglądy i konserwacje instalacji:
  - instalacji (urządzenie) tryskaczowej,
  - instalacji oświetlenia awaryjnego ewakuacyjnego obiektu,
  - instalacji SAP,
  - instalacji wentylacji pożarowej,
  - instalacji gaszenia gazem,
  - instalacji hydrantowej.

muszą prowadzić firmy specjalistyczne. Firma realizująca zlecenie serwisowe powinna (wskazany jest) objąć całość instalacji bez względu na miejsce jej zabudowy zarówno na terenie lokali jak i powierzchniach ogólnie dostępnych.

- podczas realizowania prac związanych z przeglądem i konserwacją należy przeprowadzać próby systemu funkcjonowania instalacji i urządzeń na wypadek pożaru sterowanego przez centralę SAP. Opracowany w tym celu harmonogram tych prób musi uwzględnić sprawdzenie każdej strefy dymowej (pożarowej) z częstotliwością co najmniej raz w roku.

Poniżej przedstawiono przykłady sposobu dokumentowania czynności związanych z nadzorem nad stanem technicznym instalacji przeciwpożarowych oraz innych mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe obiektu.

3.2.1 Przeciwożarowe wyłączniki prądu.

Wykaz dokumentów, jakie winien posiadać zarządzający obiektem:

- projekt instalacji elektrycznej zawierający rozwiązania dotyczące sposobu wyłączania dopływu prądu,
- protokoły badań i prób działania wyłączników,

Dokumenty, jakie winny znajdować się w pomieszczeniu:

- strefy wyłączeń przez poszczególne wyłączniki przeciwpożarowe,
- książkę przeglądów, prób i konserwacji przeciwpożarowych wyłączników prądu. sprawdzić

Okresowe czynności kontrolne i konserwacja.

Nadzór nad stanem technicznym przeciwpożarowych wyłączników prądu winna sprawować osoba posiadająca wymagane kwalifikacje w zakresie eksploatacji i napraw instalacji i urządzeń elektrycznych.

3.2.2 Oświetlenie ewakuacyjne.

Wykaz dokumentów, jakie winien posiadać zarządzający obiektem:

- aktualny projekt techniczny,
- protokoły badań natężenia oświetlenia ewakuacyjnego,
- protokoły odbiorów,
- świadectwa dopuszczenia (aprobaty techniczne, certyfikaty zgodności).

Dokumenty, jakie winny znajdować się w pomieszczeniu:

- plan rozmieszczenia opraw oświetlenia ewakuacyjnego i kierunkowego z zaznaczonymi miejscami usytuowania baterii akumulatorów,
- opis funkcjonowania instalacji,

- książkę pracy instalacji i urządzeń, której należy wpisywać przeprowadzone kontrole, próby zadziałania, naprawy, dokonywane zmiany i uzupełnienia instalacji,
- dokumentację z przeprowadzonego szkolenia pracowników nadzorujących pracę instalacji oświetlenia awaryjnego,

Okresowe czynności kontrolne i konserwacja.

Zastosowany system oświetlenia awaryjnego i kierunkowego z miejscową baterią wymaga oprócz bieżącej wymiany uszkodzonych opraw oświetleniowych, minimum raz w roku przeprowadzonego przeglądu i czynności konserwacyjnych :

- każda oprawa i każdy znak podświetlany wewnątrz musi być przetestowany w pełnym czasie działania, zasilanie podstawowe należy przywrócić, następnie sprawdzenia wymaga czy każda lampa ma zasilanie podstawowe.
- przeprowadzenie badań pojemności baterii akumulatorów,
- sprawdzenie uszkodzeń w obwodach zasilania,
- wizualna kontrola stanu instalacji oświetlenia ewakuacyjnego.

3.2.3 Gaśnice.

Okresowe czynności kontrolne i konserwacja.

a) gaśnice śniegowe:

Oględzin zewnętrznych, które polegają na stwierdzeniu, czy gaśnica i jej części składowe nie wykazują uszkodzeń mechanicznych. Uszkodzeniu może ulec zawór butli, wężyk wraz z dyszą wylotową i uchwytem. W przypadku niemożliwości usunięcia stwierdzonych usterek na miejscu gaśnicę należy wymienić. Gaśnicę należy oczyścić i sprawdzić na korpusie gaśnicy datę ważności legalizacji na ciśnienie kontrolne. W przypadku przedawnienia daty legalizacji gaśnicę należy wymienić.

Na butli gaśnicy należy odczytać następujące dane:

- rok produkcji,
- datę ważności legalizacji butli,
- pojemność butli,
- ciśnienie próbne (MPa),
- ciężar butli,
- nazwa ładunku,
- waga brutto i netto.

Dyszę wylotową oraz wąż odkręcić i sprawdzić jej drożność. Przy pomocy wagi sprawdzić ciężar gaśnicy brutto, oraz odczytać ciężar netto CO₂ wg cechy wybitej na korpusie. Dopuszczalny ubytek ładunku CO₂ wg wagi netto wynosi 10%. Odczytany wynik porównać

z wartością brutto podaną na korpusie gaśnicy. W przypadku, gdy ciężar brutto gaśnicy jest mniejszy o 10% wagi netto, gaśnicę należy wymienić. Po przeprowadzeniu powyższych kontroli i stwierdzeniu przydatności gaśnicy, należy ją skompletować, zaplombować i odnotować datę przeprowadzenia kontroli. Kontrolę gaśnic śniegowych należy przeprowadzić nie rzadziej niż raz w roku

b) gaśnice proszkowe:

Po zdjęciu gaśnicy z wieszaka należy sprawdzić, czy gaśnica nie wykazuje zewnętrznych uszkodzeń mechanicznych takich jak: wgięcie mechaniczne zbiornika, silne skorodowanie, uszkodzenie zbijaka i głowicy, brak zawleczki i plomby, uszkodzony lub niekompletny wąż z zaworem pistoletowym lub końcówką typu górniczego.

Czynności kontrolno - konserwacyjne:

- zdjąć z wieszaka,
- odkręcić wąż z zaworem pistoletowym lub końcówką typu górniczego z nieuszkodzoną membraną,
- sprawdzić drożność wężyka i stan techniczny zaworu pistoletowego lub końcówki typu górniczego z nieuszkodzoną membraną,
- odkręcić i wyjąć głowicę wraz z nabojem i rurką wzbudzającą,
- wyjąć rurkę syfonową i sprawdzić jej drożność,
- zdemontować głowicę, rurkę wzbudzającą i nabój CO₂,
- skontrolować stan gwintu na korpusie gaśnicy i nakrętce,
- skontrolować głowicę, czy nie jest pęknięta i nie ma luzu pomiędzy głowicą a korpusem gaśnicy,
- z rurki wzbudzającej usunąć proszek i sprawdzić jej drożność,
- zważyć nabój CO₂ jeżeli nie jest pełny wymienić na nowy z opisaniem aktualnej daty kontroli gaśnic,
- sprawdzić stan przydatności proszku znajdującego się w gaśnicy, proszek powinien być sypki, nie zbrylony w całej objętości gaśnicy,
- sprawdzić wymagana masę proszku. W przypadku stwierdzenia niezgodności w tym zakresie, należy gaśnicę wymienić,
- po wykonaniu w/w czynności gaśnice należy zmontować, zaplombować zawleczkę i zanotować datę kontroli na metce kontrolnej lub korpusie gaśnicy.

Kontrolę i konserwację gaśnic proszkowych należy przeprowadzić nie rzadziej niż raz w roku oraz po każdorazowym użyciu.

Lp.	Rodzaj czynności	Termin	Uwagi
1	Przeгляд i konserwacja gaśnic	Co najmniej 1 w roku	wg instrukcji producenta
2	Remont gaśnic	Co 5 lat	lub wg instrukcji producenta oraz po każdym użyciu
3	Przeгляд i konserwacja hydrantów wewnętrznych	Co najmniej 1 w roku	zgodnie z PN-EN671-3
4	Próba ciśnieniowa węży hydrantów wewnętrznych na maksymalne ciśnienie robocze	Co 5 lat	zgodnie z PN-EN671-1, PN-EN671-2
5	Przeгляд i konserwacja hydrantów zewnętrznych w zakresie parametrów wydajności, ciśnienia i sprawności instalacji	Co najmniej 1 w roku	wg rozp. MSWiA z dn. 07.06.2010r. Dz.U. nr 109 poz. 719
6	Oświetlenie awaryjne (ewakuacyjne i bezpieczeństwa)	Co najmniej 1 w roku	wg DTR producenta
7	Przeгляд stanu bezpieczeństwa pożarowego	Co rok	
8	Przeгляд instalacji odgromowej	Co rok	ogłędziny
9	Badanie instalacji elektrycznej i odgromowej, w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażenia, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i odbiorników	Co 5 lat wg rozp. MSWiA z 2002r. Dz.U. nr 75 poz 690	wg programu określonego w PN
10	Kontrola i usuwanie zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych	Co rok	wg rozp. MSWiA z 2002r. Dz.U. nr 75 poz 690
11	Kontrola i uzupełnienie oznakowania ewakuacyjnego i ochrony ppoż. oraz kompletności podręcznego sprzętu gaśniczego	Na bieżąco	
12	Kontrola przeciwpożarowego wyłącznika prądu	Co najmniej 1 w roku	sprawdzenie poprawności zadziałania
13	Kontrola i konserwacja systemu sygnalizacji pożaru SAP -sprawdzenie elementów liniowych -stan baterii rezerwowej -poprawność wysterowań urządzeń współpracujących	Co najmniej 1 w roku Obsługa codzienna Obsługa kwartalna	PKN-CEN/TS 54-14:2006 p.11. wg DTR producenta

4. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia.

4.1 Zauważenie i gaszenie pożaru

Obowiązkiem każdego pracownika jest branie czynnego udziału w akcji ratowniczo-gaśniczej w przypadku powstania pożaru, jeżeli jest to bezpieczne dla pracownika. Pracownik, który zauważył pożar zobowiązany jest:

- ✓ zaalarmować głosem lub innymi dostępnymi środkami pracowników znajdujących się w pobliżu o zaistniałym pożarze celem podjęcia natychmiastowych działań ratowniczo-gaśniczych, zmierzających przede wszystkim do niedopuszczenia rozprzestrzeniania się zagrożenia pożarowego na sąsiednie urządzenia, materiały, pomieszczenia lub obiekty
- ✓ przystąpić do działań gaśniczych przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego lub hydrantu znajdującego się na wyposażeniu obiektu w przypadku gdy pożar nie jest rozległy – pali się kosz na śmieci, powierzchnia około 1m²
- ✓ w przypadku niepowodzenia działań gaśniczych lub braku możliwości gaszenia pożaru z uwagi na wielkość zdarzenia osoba która zauważyła pożar obowiązana jest zgłosić zdarzenie zgodnie z punktem II.

4.2 Alarmowanie o pożarze oraz organizacja akcji ratowniczej wraz z ewakuacją

Statystyki wykazują, że typową cechą tragicznych w skutkach pożarów jest zwłoka w rozpoczęciu ewakuacji ludzi z zagrożonego miejsca. „Czas rozpoczęcia ewakuacji” często przekracza czas potrzebny na przemieszczenie się ludzi w bezpieczne miejsce. Jest to niezwykle istotne, aby istniały efektywne środki rozpoczęcia i kontroli ewakuacji obiektu, gdzie pewna ilość ludzi może znajdować się jednocześnie w niebezpieczeństwie.

Ewakuacja ludzi ze strefy zagrożenia polega na sprawnym opuszczeniu, wyznaczonej przez kierującego działaniami ratowniczymi, strefy, przez osoby tam przebywające. Do technicznych środków ewakuacji należą:

- ✓ wyjścia ewakuacyjne z pomieszczeń,
- ✓ korytarze ewakuacyjne prowadzące do wyjść lub na klatki schodowe,
- ✓ klatki schodowe i wyjścia z nich,
- ✓ system oświetlenia ewakuacyjnego,
- ✓ system oznakowania kierunków ewakuacji.
- ✓ kierunki ewakuacji z pomieszczeń zostały naniesione na schemat ewakuacji stanowiący załącznik nr 7 do niniejszej instrukcji.

4.2.1 Osoba zgłaszająca pożar

Informuje Burmistrza lub osobę wyznaczoną (*nr tel. wew. _____ lub osobiście*) przekazując poniższe informacje:

- ✓ gdzie się pali
- ✓ co się pali
- ✓ czy istnieje zagrożenie życia ludzi
- ✓ podać swoje imię i nazwisko

i oddalić się w bezpieczne miejsce alarmując osoby będące w bezpośredniej bliskości o zagrożeniu.

Uwaga:

należy podjąć tylko jedną próbę poinformowania. Po nieudanej próbie należy powiadomić Państwową Straż Pożarną (tel 998 lub 112) podając poniższe informacje wraz z adresem.

Następnie z bezpiecznego miejsca próbować powiadomić wyznaczoną osobę lub udać się bezpośrednio do jej biura.

Zarówno z wyznaczoną osobą jak i z dyspozytorem Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego PSP można zakończyć rozmowę w momencie potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia.

4.2.2 Burmistrz lub osoba wyznaczona

W przypadku otrzymania zgłoszenia o pożarze wysyła na miejsce zdarzenia pracowników odpowiedzialnych na danej kondygnacji za działania ppoż. oraz ewakuację, celem potwierdzenia otrzymanych informacji oraz podjęcia skutecznej akcji gaśniczej. Utrzymuje z nimi stały kontakt.

Decyzję o ewakuacji należy podjąć w przypadku braku skuteczności podjętych działań gaśniczych lub objęcia ogniem większej powierzchni (np. całego pomieszczenia) i dalszego rozprzestrzeniania się pożaru, zwłaszcza w sposób zagrażający bezpieczeństwu ludzi przebywających w budynku a także w każdej innej sytuacji zaistnienia bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzi, w szczególności w przypadku zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po budynku, bez stwierdzenia jego źródła. Istotne jest, aby decyzja o rozpoczęciu ewakuacji podjęta została w odpowiednio wczesnym momencie. W tym celu konieczne jest przygotowanie użytkowników budynku do realizacji tego zadania, poprzez odpowiednie szkolenia.

Po zarządzeniu ewakuacji

kieruje nią do czasu przybycia dowódcy Państwowej/Ochotniczej Straży Pożarnej

Zasięg ewakuacji należy dostosować do realnych zagrożeń

Po podjęciu decyzji o ewakuacji postępuje zgodnie z poniższą chronologią:

- ✓ powiadamia o zdarzeniu Państwową Straż Pożarną pod numerem 998 lub 112 przekazując poniższe informacje:
(przekazanie informacji kończy się z chwilą potwierdzenia danych przez dyspozytora PSP)
  - gdzie się pali
  - co się pali
  - czy istnieje zagrożenie życia lub zdrowia dla użytkowników obiektu
  - adres obiektu
  - informacje o mediach dostarczanych do obiektu (gaz, energia elektryczna itp.)
  - składowaniu w obiekcie materiałów niebezpiecznych pożarowo (materiały pirotechniczne, amunicja, ciecze łatwopalne takie jak benzyna, olej napędowy)
  - imię i nazwisko
- ✓ powiadamia pracowników ujętych w decyzji *(na podstawie art. 2091 § 1 pkt 2 Ustawy z dnia 26. czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. 1998 r. nr 21, poz. 94 z późn. zm.) pracodawca zobowiązany jest do wyznaczenia pracowników odpowiedzialnych za udzielanie pierwszej pomocy oraz za wykonywanie działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników z obiektów)* na poszczególnych kondygnacjach o zarządzanej ewakuacji. Przekazuje informacje o charakterze zagrożenia, miejscu powstania zagrożenia oraz o konieczności ewakuacji. Osoby te zobowiązane są do udziału w akcji ratowniczej, gaszeniu pożaru i ewakuacji, niezwłocznie udają się do przydzielonych rejonów i organizują ewakuację

W procesie organizacji akcji ratowniczej i ewakuacji kierujący uwzględnia poniższe aspekty:

- ✓ decyzja o ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, sposobie opuszczania budynku a także określać drogi i kierunki ewakuacji
- ✓ alarm ogłasza się dla całego stanu osobowego zagrożonego rejonu lub obiektu
- ✓ alarm ogłasza się głosowo
- ✓ zarządza ewakuacją według kolejności:
  - ludzie
  - dokumentacja (o ile jest to bezpieczne),
  - pozostałe mienie (o ile jest to bezpieczne)
  - w przypadku rozprzestrzeniania się pożaru rozważa wyprowadzenie pojazdów służbowych z parku samochodowego lub garażu (o ile to bezpieczne)

Osoby wyznaczone do organizacji ewakuacji, gaszenia pożaru

- ✓ po uzyskaniu informacji o konieczności ewakuacji osób, kierują wszystkie osoby ze swojego rejonu na poziome drogi ewakuacyjne a następnie klatkami schodowymi na zewnątrz budynku do „miejsca zbiórki do ewakuacji”
- ✓ podczas określania kierunku ewakuacji należy wziąć pod uwagę miejsce występowania zagrożenia oraz jego rozmiar. Tak aby nie kierować osób w pobliże miejsca pożaru.
- ✓ po wyprowadzeniu osób z danej kondygnacji sprawdzają wszystkie pomieszczenia czy nie został ktos jeszcze
- ✓ w razie podejrzenia, że ktoś pozostał w strefie zagrożenia informują o tym Kierownika Zmiany Ochrony Obiektu i podejmują próbę odnalezienia osoby z uwzględnieniem własnego bezpieczeństwa
- ✓ odłącza dopływ energii elektrycznej do budynku za pomocą
- ✓ o zakończonej ewakuacji niezwłocznie informują w punkcie zbiórki do ewakuacji.

4.3 Organizacja ewakuacji ludzi i mienia

Ewakuację pracowników i petentów przeprowadza się wykorzystując wszystkie dostępne wyjścia ewakuacyjne w obiektach budowlanych. Ponadto należy podejmować stanowcze działania zmierzające do opanowania paniki i utrzymania porządku do czasu wyjścia ostatniej osoby poza obręb budynku. Osoby przebywające w obiekcie w zasadzie powinny opuszczać go samodzielnie. W przypadku braku reakcji ze strony osób przebywających w zamkniętych pomieszczeniach należy wejść do tych pomieszczeń używając kluczy zapasowych. Wszyscy pracownicy powinni zebrać się w wyznaczonym miejscu zbiórki. Tam następuje przeliczenie osób (uwzględniając liczbę ewakuowanych oraz liczbę ewentualnych zaginionych pracowników).

Miejsce zbiórki pracowników po ewakuacji wyznacza się na parking przed budynkiem (załącznik nr 7). Miejsce to oznakowane jest poniższym znakiem

w w/w miejscu powinno odbyć się policzenie pracowników i przekazanie informacji do kierownika akcji.

Osoba upoważniona do wydania decyzji o ewakuacji powinna:

- ✓ ustalić liczbę pracowników ewakuowanych,
- ✓ określić sposoby ewakuacji i kolejność,
- ✓ określić i wskazać drogi ewakuacyjne i rejon ewakuacji,
- ✓ powiadomić osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji,
- ✓ określić sposoby, kolejność i rodzaj ewakuacji: urządzeń, dokumentacji i innego mienia.
- ✓ przekazać meldunek kierującemu akcją o liczbie ewakuowanych pracowników a przede wszystkim o ewentualnych osobach zaginionych

W momencie przybycia pierwszego dowódcy PSP składa krótki meldunek o przebiegu ewakuacji, obecnej sytuacji na miejscu, najkrótszej drodze do miejsca pożaru, liczbie ewakuowanych oraz zaginionych pracowników. Ponadto informuje czy został odcięty dopływ energii elektrycznej, gazu itp. do budynku.

Proces ewakuacji polega na:

- ✓ przygotowaniu pracowników do opuszczenia obiektu przez udzielenie im informacji o zaistniałej sytuacji pożarowej, kierunku ewakuacji, miejscu przeznaczenia i o sposobie opuszczenia obiektu,
- ✓ wyprowadzaniu pojedynczo lub w grupach,
- ✓ wychodzenie pod kierunkiem wyznaczonych osób,
- ✓ ratowaniu w przypadkach szczególnych (np. odcięcie dróg ewakuacyjnych prze ogień) przy pomocy gaśnic lub hydrantów wewnętrznych,
- ✓ sprawdzeniu, czy wszyscy opuścili obiekt,
- ✓ zapewnieniu ewakuowanym zorganizowanej opieki medycznej.

Wskazania dla ewakuowanych:

- ✓ zachowajmy spokój i podporządkujmy się poleceniom dowodzącego akcją,
- ✓ opuszczając pomieszczenie kierujmy się do wyjść ewakuacyjnych usytuowanych poza strefą bezpośredniego i przewidywanego rejonu zagrożenia,
- ✓ pamiętajmy, że najniższe temperatury i zadymienie panują tuż nad podłogą, silnie zadymione odcinki pokonujemy w pozycji schylonej,
- ✓ pamiętajmy, że produkty spalania są trujące (tlenek węgla, chlorowodór, cyjanowodór) starajmy się jak najszybciej opuścić zagrożona strefę,
- ✓ jeśli pożar odciął nas od głównej drogi ewakuacyjnej kierujmy się do dodatkowego wyjścia ewakuacyjnego.

Ewakuację można zakończyć na polecenie kierującego działaniami ratowniczymi dopiero po sprawdzeniu wszystkich pomieszczeń.

4.4 Zasady bezpiecznej ewakuacji ludzi i mienia

4.4.1 Ewakuacja:

- ✓ W pierwszej kolejności ewakuować osoby z pomieszczeń
  - w których powstał pożar
  - które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia
  - z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacyjnych może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie
  - następnie ewakuować osoby poczynając od najwyższej kondygnacji
- ✓ nie otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu ognia
- ✓ w przypadku zadymienia drogi ewakuacyjnej należy natychmiast otworzyć lub wybić okna znajdujące się w pobliżu, aby umożliwić wydostanie się dymu i ciepła z budynku
- ✓ uruchomić instalację oddymiania klatki schodowej oraz dopilnować aby drzwi na klatkę schodową były stale zamknięte
- ✓ otwierając drzwi do pomieszczeń w których powstał pożar (jeśli jest to konieczne, i nie narazi pracownika na zagrożenie życia) należy zachować szczególną ostrożność. Wskazane jest poruszanie się jak najniżej podłogi, zasłaniając twarz i drogi oddechowe (np. wilgotną chusteczką)
- ✓ drzwi do pomieszczeń, z których przenika dym należy zamknąć. Przy zadymieniu należy poruszać się przy podłodze wzdłuż ścian aby nie zatracić kierunku i orientacji.
- ✓ jeżeli schody wewnętrzne są objęte ogniem lub bardzo zadymione, ewakuację należy prowadzić przez okna za pomocą drabin i innego dostępnego sprzętu. Pomieszczenie, w miarę możliwości, należy wybierać tak, aby znajdowało się jak najdalej od pożaru i po przeciwległej stronie budynku tak by dym z pożaru nie przedostawał się do pomieszczenia
- ✓ należy zachować spokój. Najgroźniejszą przeszkodą w skutecznej ewakuacji jest zawsze możliwość wybuchu paniki, która jest następstwem nagle występującego niebezpieczeństwa
- ✓ petentów należy prowadzić do odpowiednich wyjść ewakuacyjnych. Ludzie mają skłonność do wybrania tej samej drogi jaką weszli do obiektów, lub też mogą być dezorientowani lub nie znać lokalizacji wyjść i jeżeli przyjechali samochodem prawdopodobnie będą próbowali wrócić na parking. Jeżeli rodzice rozdzielili się z dziećmi, będą wzajemnie się szukać, aby opuścić budynek razem.

4.4.2 Ewakuacja mienia

Pamiętaj! Najcenniejszą wartością jest życie ludzkie i nie wolno go narażać w celu ratowania jakiegokolwiek mienia. Ewakuacje mienia podjąć tylko i wyłącznie w przypadku braku narażenia na utratę zdrowia lub życia.

Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.

- ✓ do pomieszczeń, z których należy ewakuować mienie w pierwszej kolejności zalicza się:
  - pomieszczenie bezpośrednio zagrożone pożarem, w których jest źródło ognia
  - pomieszczenia sąsiednie (w pionie i poziomie) – możliwość rozprzestrzenienia się pożaru lub uszkodzenia w wyniku działania wysokiej temperatury
  - pomieszczenia pod palący się pomieszczeniem narażone na możliwość zalania w czasie akcji ratowniczo – gaśniczej
- ✓ Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów wykorzystując wszelkie sprawne osoby;
- ✓ Ewakuowane przedmioty i dokumenty tak umieszczać, aby nie były narażone na zniszczenie lub uszkodzenie

4.4.3 Czynności zabronione

- ✓ przechodzenie w przeciwnym kierunku do kierunku ewakuacji
- ✓ zatrzymanie się lub tamowanie ruchu w inny sposób
- ✓ nie stosowanie się do poleceń osób kierujących akcją ratowniczo – gaśniczą
- ✓ wykonywanie jakichkolwiek czynności mogących wywołać panikę

4.4.4 Pierwsza pomoc

- ✓ Osoby które doznały urazu w wyniku pożaru lub na skutek zadziałania innego czynnika są zaopatrywane przez osoby odpowiedzialne za udzielanie pierwszej pomocy medycznej w nagłych przypadkach. Jeśli nie jest to możliwe pomocy udziela osoba znajdująca się najbliżej.
- ✓ Osoba udzielająca pomocy informuje Kierującego Ewakuacją o zaistniałym zdarzeniu.

4.5 Alarmowanie i wprowadzanie do działań Państwowej Straży Pożarnej

Skuteczne alarmowanie Państwowej Straży Pożarnej jest podstawową czynnością w organizacji działania ratowniczego. Alarmowanie PSP w związku z wystąpieniem zagrożenia na terenie Urzędu, wykonywane będzie telefonicznie i należy do obowiązków Kierującego Akcją.

Wprowadzenie jednostek do działań polega na:

- ✓ zabezpieczeniu punktu przyjęcia sił ratowniczych zgodnie z lokalizacją określoną w niniejszej Instrukcji,
- ✓ zapewnienie najkrótszego dojazdu dla dowódcy sił PSP do pomieszczenia ochrony obiektu,
- ✓ udostępnieniu dokumentacji obiektu przygotowanej na wypadek pożaru,
- ✓ przekazaniu pełnej informacji o zagrożeniu i podejmowanych czynnościach ratowniczych,
- ✓ udostępnieniu wszelkich informacji o parametrach pracy urządzeń technologicznych i instalacji (w tym między innymi instalacji wykrywania pożaru, tryskaczowej, wentylacyjnej),
- ✓ umożliwieniu sterowania urządzeniami technologicznymi i instalacjami (w tym między innymi instalacją elektryczną, instalacją oddymiającą, bramami przeciwpożarowymi, instalacją wentylacyjną),
- ✓ ułatwieniu dojazdu jednostek PSP z punktu przyjęcia sił ratowniczych do miejsca organizacji działań wskazanego przez dowódcę jednostek PSP,
- ✓ wykonywaniu wszelkich poleceń wydawanych przez kierującego działaniem ratowniczym strażaka PSP.

4.6 Ograniczenie skutków zagrożenia

Przez ograniczenie skutków zagrożeń rozumie się zespół przedsięwzięć, których celem jest ograniczenie rozprzestrzeniania czynników zagrożenia, do których należą przede wszystkim strefa zadymienia i strefa oddziaływania termicznego. Podstawowe czynności które mogą zostać zrealizowane dla ograniczenia tych czynników to:

- ✓ wyłączenie wentylacji bytowej w strefie wentylacyjnej, w tym przede wszystkim wyłączenie wentylacji nawiewnej,
- ✓ zamknięcie wszystkich drzwi stanowiących elementy oddzielenia przeciw-pożarowych,

- ✓ zamknięcie wszystkich drzwi i okien w pomieszczeniu objętym pożarem – uwaga ta dotyczy wyłącznie pomieszczeń biurowych, zaplecza o niewielkich rozmiarach powierzchni i kubatury,
- ✓ usunięcie materiałów palnych z sąsiedztwa pomieszczeń objętych pożarem,
- ✓ wyłączenie dopływu energii elektrycznej do strefy objętej pożarem,
- ✓ wyłączenie dopływu gazu do strefy objętej pożarem,
- ✓ użycie przeciwpożarowych hydrantów wewnętrznych do strefy pożaru.

4.7 Usunięcie źródła zagrożenia

Wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy umożliwia prowadzenie bezpośrednich działań gaśniczych mających na celu usunięcie źródła zagrożenia. Działania te mogą być prowadzone z wykorzystaniem:

- instalacji hydrantowej, wewnętrznej do podawania prądów gaśniczych wody w strefę pożaru,
- gaśnic stanowiących wyposażenie punktów podręcznego sprzętu gaśniczego. Użycie gaśnic powinno być zgodne z przeznaczeniem określonym przez producenta, a obsługa gaśnic zgodna z instrukcją zamieszczoną na gaśnicach.

Szczegółowe zasady wykorzystania podręcznego sprzętu gaśniczego powinny być przedmiotem wstępnego i okresowego szkolenia specjalistycznego wszystkich pracowników.

4.8 Zabezpieczenie miejsca działań przed ponownym wystąpieniem zagrożenia

Likwidacja źródła zagrożenia i zakończenie działań ratowniczych wiąże się z koniecznością wykonania szeregu czynności mających na celu szczegółową kontrolę terenu działań w związku z możliwością występowania ukrytych źródeł zagrożenia oraz jego zabezpieczenia przed możliwością ponownego ich wystąpienia. Zakres tych czynności każdorazowo określany jest przez dowódcę z Państwowej Straży Pożarnej w formie **protokołu** przekazania terenu działań ratowniczych.

Wykonanie tego zakresu czynności stanowi obowiązek administratora obiektu lub innej osoby przejmującej teren działań.

5. Sposoby zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Czynności konserwacyjne oraz naprawy związane są z zwiększonym zagrożeniem pożarowym obiektu. Wynika to z faktu, że wprowadza się do obiektu urządzenia, których nie stosuje się w ruchu normalnym, z wprowadzenia osób niezatrudnionych na stałe i nie zawsze znających dokładnie dany obiekt oraz faktu wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

5.1 Obowiązki osób związanych z prowadzeniem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Pracownik lub inna osoba przez niego upoważniona do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac powinna:

- ✓ znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników;
- ✓ dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych pod względem pożarowym wykonane zostały wszelkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń, stanowisk przewidziane w protokole prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie;
- ✓ sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć;
- ✓ wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości;
- ✓ brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub budynku po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Do obowiązków wykonawcy prac pożarowo niebezpiecznych należy w szczególności:

- ✓ sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru;
- ✓ ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac;
- ✓ znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru;

- ✓ sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- ✓ ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych;
- ✓ sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego;
- ✓ rozpoczynanie prac pożarowo niebezpiecznych tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia, względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem pracy;
- ✓ poinstruowanie pracowników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- ✓ przerywanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu;
- ✓ meldowanie bezpośrednio przełożonemu o zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania czynności niebezpiecznych pożarowo;
- ✓ dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego toczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym nie zainicjowano pożaru;
- ✓ wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności pożarowo niebezpiecznych.

Powyższe ustalenia nie dotyczą przypadków remontów kapitalnych i prac o dużym zakresie, związanych z czasowym (protokolarnym) przekazaniem budynku lub jego części (segmentu) wykonawcy prac i wyłączeniem go z eksploatacji. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo obiektu przejmuje wówczas wykonawca robót.

5.2 Ogólne zasady prowadzenia prac remontowych i konserwacyjnych:

- ✓ nie wolno prowadzić konserwacji i napraw urządzeń technologicznych będących w ruchu bez uzyskania zezwoleń (Załącznik Nr3),
- ✓ do przeglądu, badań i remontu nie wolno przystępować bez zezwolenia,
- ✓ osoba wykonująca prace konserwacyjne i remontowe winna posiadać stosowne kwalifikacje i przeszkolenie z zakresu znajomości zasad bezpieczeństwa pożarowego,
- ✓ nadzór nad prowadzonymi pracami konserwacyjnymi oraz remontowymi sprawuje,
- ✓ w czasie prowadzenia prac nie wolno zdejmować, usuwać lub przenosić tablic informacyjnych i ostrzegawczych
- ✓ przy prowadzeniu prac w danym pomieszczeniu lub terenie konieczne jest przestrzeganie ogólnych zasad oraz zaleceń i nakazów instrukcji przeciwpożarowych obowiązujących w tym pomieszczeniu lub terenie,
- ✓ przygotowanie obiektu do przeglądu, konserwacji lub remontu, prowadzenie tych prac, a następnie próby i rozruchy technologiczne powinny odbywać się pod nadzorem,
- ✓ przed dopuszczeniem do ruchu urządzeń po przeglądach lub remontach należy dokonać kontroli prób ich działania i sprawności, a następnie w sposób formalny dokonać odbioru oraz przekazania ich do rozruchu technologicznego,
- ✓ wszelkie nieprawidłowości w działaniu urządzeń i maszyn należy przekazywać do odpowiednich służb z zachowaniem stosownych procedur formalnych np. wypełnienie na piśmie druku zgłoszenia usterki,
- ✓ wszelkie nieprawidłowości w działaniu urządzeń i maszyn jednocześnie zagrażających zdrowiu lub życiu pracowników, a także mogące spowodować wystąpienie innych zagrożeń (pożar, wybuch, itp.) należy niezwłocznie likwidować lub zmniejszać przez wyłączenie tych urządzeń i maszyn z ruchu,
- ✓ obsługa konserwacyjna maszyn i urządzeń oraz instalacji winna być przeprowadzona przez uprawnionych pracowników,

5.3 Zasady prowadzenia prac remontowo-budowlanych z użyciem otwartego ognia.

Prace niebezpieczne pożarowo związane z użyciem otwartego ognia, prowadzone wewnątrz obiektu, na dachu obiektu, na przyległych do niego terenach należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu. Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo osoba wyznaczona przez Kierownictwo oraz Wykonawca prac są zobowiązani:

- ✓ ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane – i sporządzić „Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo” - wzór – załącznik nr 2,
- ✓ ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
- ✓ wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, za przebieg prac oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
- ✓ ocena zagrożenia pożarowego, ustalenie przedsięwzięć i wskazanie osób odpowiedzialnych winno być udokumentowane tj. przez wypełnienie druku - „Zezwolenie na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo (spawanie, cięcie, lutowanie, nagrzewanie) „ oraz w razie potrzeby z podaniem warunków specjalnych (wzór – załącznik nr 3),
- ✓ Zabezpieczenie i dozór miejsca prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym po ich zakończeniu należy powierzać osobą posiadającym do tego odpowiednie przygotowanie.
- ✓ Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje zarządzający obiektem.

Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo należy przestrzegać następujących zasad:

- ✓ wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
- ✓ w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację pożaru oraz wszelkich jego źródeł np. gaśnica proszkowa lub CO₂ 5 kg i koc gaśniczy,
- ✓ prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- ✓ podczas spawania elementy konstrukcyjne, rury, przewody itp. należy skutecznie ochładzać w pobliżu miejsca spawania, aby na skutek dużego przewodnictwa cieplnego nie spowodować zapalenia się przylegających do nich materiałów palnych. Skuteczne

wychładzanie takich materiałów można osiągnąć przez szczelne owinięcie szmatami, tkaniną, sznurem i ciągłe polewanie wodą,

- ✓ sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością spowodowania pożaru,
- ✓ osoba wykonująca pracę winna przestrzegać zasad określonych techniką ich wykonywania, zgodnie z obowiązującymi przepisami i wymogami BHP,
- ✓ po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym były wykonywane prace oraz rejony przyległe

Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:

- ✓ na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac, z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy;
- ✓ zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach;
- ✓ pozostawienie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione;
- ✓ po zakończeniu prac wszystkie naczynia, wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe;
- ✓ ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach stanowiska, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu;
- ✓ prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości.

Miejsce wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszelkich źródeł pożaru.

Do zabezpieczania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym nie należy wykorzystywać podręcznego sprzętu gaśniczego będącego na wyposażeniu obiektu, samowolnie go przemieszczać i lokalizować poza miejscami oznakowanymi.

Podmioty wykonujące usługi w tym zakresie powinny zadbać o zabezpieczenie prac własnym sprzętem po dokonaniu analizy mogącego wystąpić zagrożenia – niezbędnym minimum jest gaśnica proszkowa GP-6X do gaszenia grup pożarów ABC, koc gaśniczy oraz wiadro z wodą.

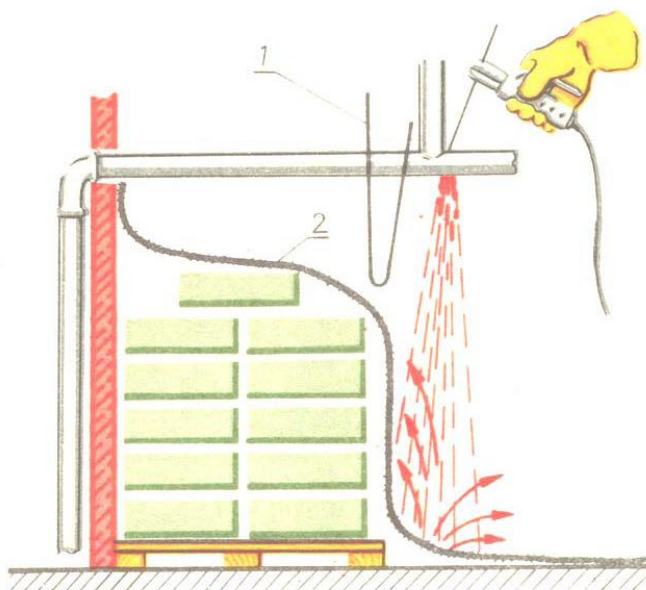
5.4 Szczegółowe wytyczne zabezpieczenia przeciwpożarowego procesów spawalniczych:

- ✓ budynki, pomieszczenia lub miejsca, w których mają odbywać się prace spawalnicze należy oczyścić z wszystkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,
- ✓ przedmioty palne lub niepalne w opakowaniach palnych należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsca spawania, celem uniemożliwienia przedostania się rozprysków spawalniczych,
- ✓ jeżeli warunek w/w nie może być spełniony, to wszystkie urządzenia i materiały palne należy zabezpieczyć przed działaniem rozprysków spawalniczych przez osłonięcie np. kocami z włókna szklanego, arkuszami blachy lub w inny skuteczny sposób,
- ✓ przed przystąpieniem do spawania należy sprawdzić, czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa cieplnego, bądź rozprysków spawalniczych,
- ✓ jeżeli w pobliżu miejsca spawania znajdują się otwory przelotowe kablów, wodociągowe itp. należy je uszczelnić materiałami niepalnymi, celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków spawalniczych do sąsiednich pomieszczeń,
- ✓ wszelkie kable, przewody elektryczne, gazowe oraz inne instalacje z izolacją palną powinny być zabezpieczone przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniami mechanicznymi,
- ✓ wykonywanie prac spawalniczych w pomieszczeniach, w których tego samego dnia wykonywano prace malarskie lub inne przy użyciu substancji łatwo zapalnych jest zabronione. Prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach i strefach zagrożonych wybuchem mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par i gazów w mieszaninie z powietrzem nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,
- ✓ w miejscach dokonywania prac spawalniczych należy, oprócz podręcznego sprzętu gaśniczego, przygotować pojemniki metalowe wypełnione wodą na odpadki drutu spawalniczego i elektrod,
- ✓ drogi ewakuacyjne i dojścia do stanowisk spawania powinny być wolne oraz tak dobrane, aby można było szybko ewakuować ludzi z miejsca objętego pożarem,
- ✓ po zakończeniu prac spawalniczych w budynku, w pomieszczeniu należy przeprowadzić dokładną kontrolę w rejonie spawania i pomieszczeniach sąsiednich, celem ustalenia:
  - czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek na stanowisku pracy lub w pomieszczeniu przyległym,
  - czy nie występują oznaki tlenia się materiałów bądź inne wskazujące na możliwość zaistnienia pożaru,

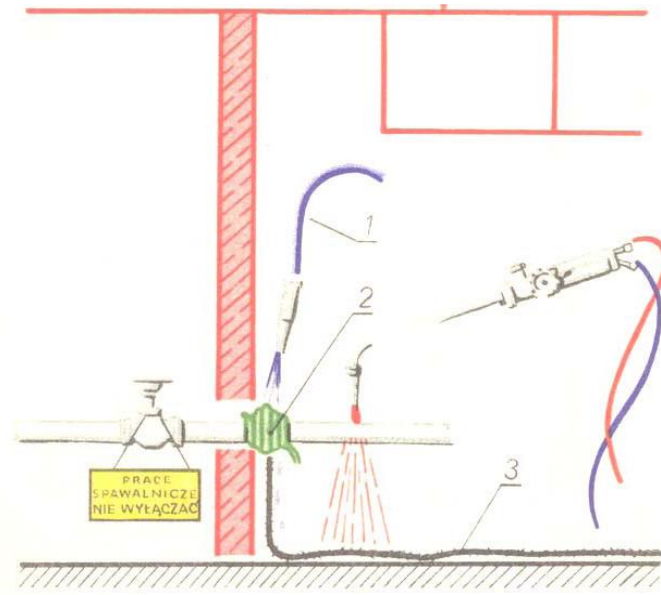
- czy został zdemontowany sprzęt spawalniczy, wyłączony ze źródeł zasilania i dostatecznie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych,
- ✓ w budynkach niebezpiecznych pod względem pożarowym bądź posiadających palne elementy konstrukcyjne należy kontrolę wyżej wymienionych ponowić po upływie dwóch, czterech, a następnie ośmiu godzinach od czasu zakończenia prac spawalniczych, wyjątek stanowią sytuacje określone inaczej i zapisane w czasowym zezwoleniu na pracę z otwartym ogniem.

Do innych prac pożarowo niebezpiecznych zalicza się między innymi:

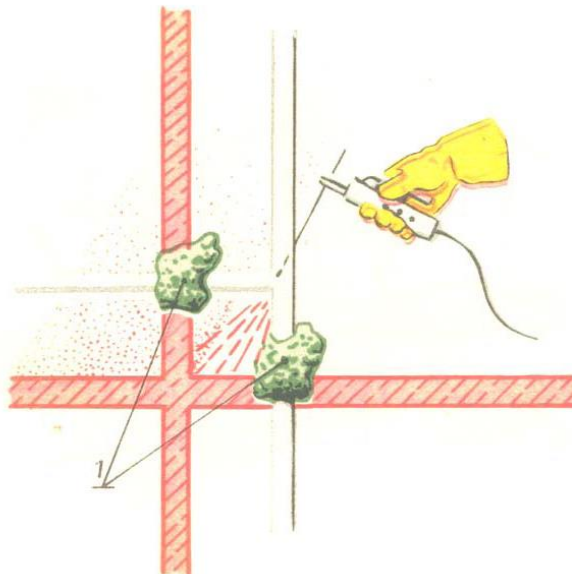
- ✓ przygotowanie do stosowania i stosowanie cieczy łatwopalnych, gazów i pyłów, a także usuwanie pozostałości po tych substancjach na stanowiskach pracy,
- ✓ lutowanie, cięcie pilarkami do betonu i stali,
- ✓ naprawy i remonty instalacji CO, elektrycznych, itp.
- ✓ spawanie gazowe

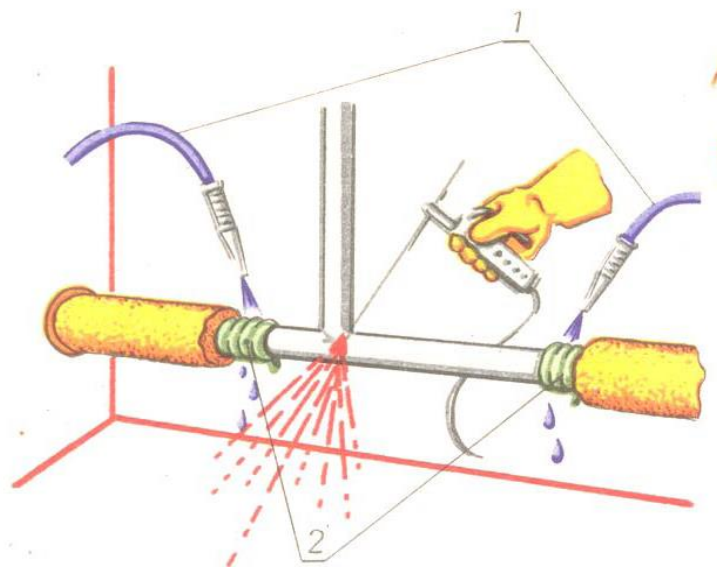
Palne materiały, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe, osłaniamy w sposób gwarantujący bezpieczeństwo: 1-ekran z blachy, 2-koc gaśniczy.

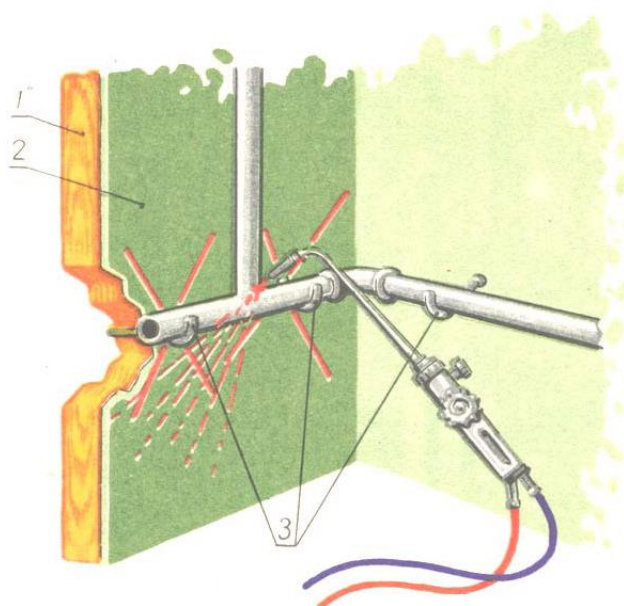
Spawane przewody, części maszyn i urządzeń oraz elementy konstrukcji budowlanych stykające się z materiałami palnymi lub przebiegające w pobliżu nich należy skutecznie chłodzić: 1- przewód doprowadzający wodę, 2-zwoje sznura z włókna niepalnego, 3-koc gaśniczy.

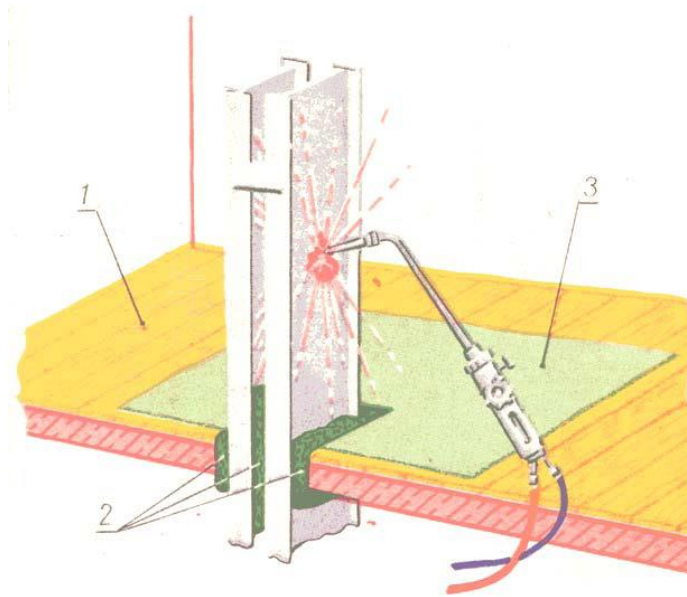
Wszystkie otwory i szczeliny prowadzące do sąsiednich pomieszczeń i pozostające w zasięgu rozprysków spawalniczych powinny być uszczelnione za pomocą niepalnego materiału – 1.

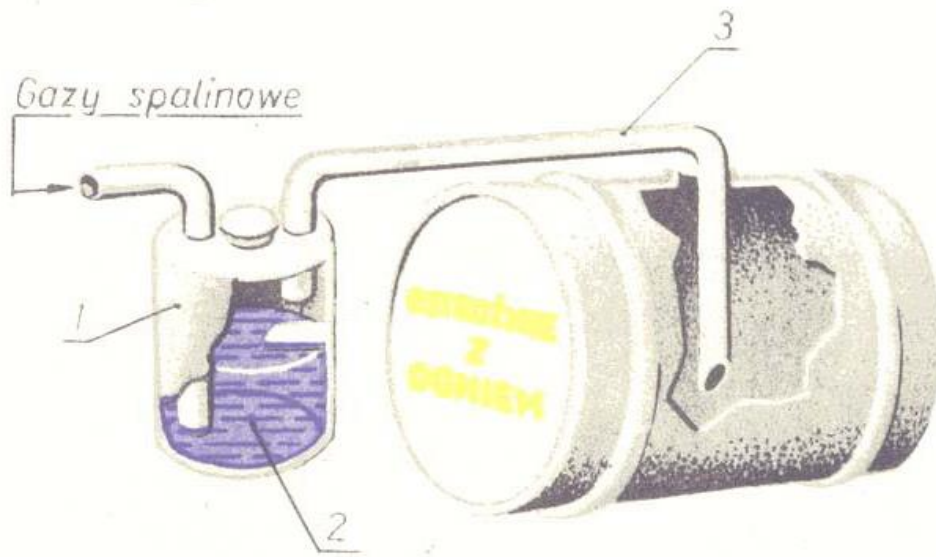
Z izolowanych rurociągów, na których prowadzi się prace spawalnicze, należy usunąć izolację cieplną na odcinku gwarantującym bezpieczeństwo, a w razie potrzeby (izolacja łatwopalna) chłodzić skutecznie np. sposobem pokazanym na rysunku: 1-przewody doprowadzające wodę, 2-zwoje sznura z włókna niepalnego.

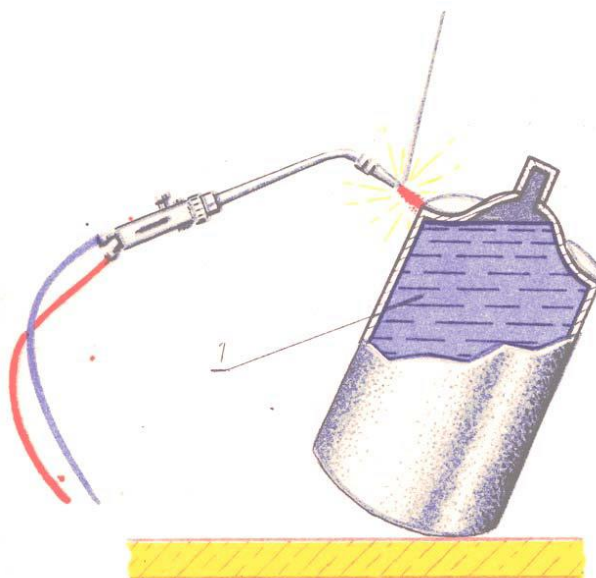
Elementy instalacji rozgrzewające się przy spawaniu bezpośrednio od płomienia lub na drodze przewodnictwa cieplnego, stykające się z materiałami palnymi, należy zdemontować lub skutecznie chłodzić: 1-palna ścianka, 2-niepalna wykładzina, 3-haki podtrzymujące instalację.

Sposób prawidłowego spawania elementu metalowego konstrukcji przechodzącego przez drewniany strop: 1-drewniany strop, 2-szczeliwo z materiału niepalnego, 3-materiał niepalny (np. koc gaśniczy).

Cięte lub spawane pojemniki, mogące zawierać gazy lub pary cieczy palnych, należy przed przystąpieniem do prac wypełnić gazem obojętnym,: 1-łapaczka iskier, 2-woda, 3-przewód doprowadzający gazy do wnętrza pojemnika.

Niewielkie pojemniki, mogące zawierać palne gazy lub pary cieczy palnych, zabezpieczamy skutecznie przed zapaleniem lub wybuchem napełniając je wodą – 1.

5.5 Profilaktyka pożarowa.

Przeciwdziałanie zagrożeniu pożarowemu polegać powinno w głównej mierze na eliminowaniu potencjalnych źródeł pożaru.

Oznacza to przede wszystkim konieczność przestrzegania następujących zasad:

- ✓ użytkowanie budynku i poszczególnych pomieszczeń w sposób zgodny z pierwotnymi założeniami projektowymi; wszelkie zmiany w tym zakresie mogą następować wyłącznie po dostosowaniu pomieszczeń do nowej sytuacji i tym samym do nowych wymagań ochrony przeciwpożarowej.
- ✓ utrzymywanie urządzeń i instalacji elektrycznych w sprawności technicznej,
- ✓ poddawanie instalacji elektrycznych okresowym przeglądom i badaniom rezystancji izolacji przewodów oraz skuteczności ochrony przeciwporażeniowej.
- ✓ eksploatawanie instalacji elektrycznej z uwzględnieniem dopuszczalnych obciążeń, wynikających z przekrojów przewodów i zastosowanych zabezpieczeń.
- ✓ uwzględnianie przy adaptacji i modernizacji pomieszczeń wymagań przepisów budowy i eksploatacji urządzeń (instalacji) elektrycznych, zwłaszcza w przypadku podłączania dodatkowych odbiorników energii elektrycznej.
- ✓ instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu elektrycznego (wyłączniki, gniazda wtyczkowe itp.) na podłożu niepalnym lub z odpowiednią izolacją od palnego podłoża, uniemożliwiającą jego zapalenie.

- ✓ przechowywanie materiałów palnych w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury powyżej 100°C.
- ✓ składowanie materiałów palnych tylko w pomieszczeniach przeznaczonych do tego celu; zabronione jest przy tym składowanie ich w pomieszczeniach
- ✓ o dotychczasowym przeznaczeniu biurowym lub innej niż magazynowa funkcji, bez dostosowania tych pomieszczeń do nowych wymagań ochrony przeciwpożarowej.
- ✓ bezwzględne przestrzeganie zakazu przechowywania jakichkolwiek materiałów na drogach ewakuacyjnych.
- ✓ zakaz przechowywania palnych gazów w obiekcie.

5.6 Zakazy na terenie niniejszego obiektu.

Decyzją Burmistrza na terenie obiektu zabrania się:

1. Palenia tytoniu i używania otwartego ognia,
2. Porzucania niedopałków papierosów i zapalek na podłogi lub do koszy na odpadki,
3. Opróżniania popielniczek do koszy na odpadki bez upewnienia się, czy wszystkie niedopałki są ugaszone.
4. Używania sprzętu pożarniczego do celów niezwiązanych z ochroną przeciw-pożarową.
5. Utrudniania dostępu do sprzętu pożarniczego, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.
6. Pozostawiania bez dozoru włączonych urządzeń elektrycznych, nieprzystosowanych do ciągłej eksploatacji.
7. Użytkowania prywatnych urządzeń grzewczych.
8. Eksploatacji uszkodzonych urządzeń i instalacji technicznych.
9. Używania niezgodnie z instrukcją obsługi lub zasadami eksploatacji urządzeń i instalacji; naprawiania i przeróbek urządzeń lub instalacji bez wymaganych uprawnień i kwalifikacji.
10. Wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych (z użyciem otwartego ognia lub łatwo zapalnych cieczy) bez uzyskania wymaganego zezwolenia,
11. Wykonywania innych czynności mogących spowodować pożar.
12. Przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 metra od:
  - ✓ urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą się nagrzać do temperatury przekraczającej 100°C,
  - ✓ linii kablowych o napięciu $\geq 1\text{kV}$, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowych,
  - ✓ ścian konstrukcyjnych budynków,

5.7 Profilaktyka pożarowa w magazynowaniu.

Podczas procesu magazynowania należy przestrzegać poniższych zasad:

- ✓ wszelkie materiały palne powinny znajdować się w odległości nie mniejszej, niż:
  - 0,5 m od pieców i urządzeń ogrzewczych, których powierzchnia zewnętrzna nagrzewa się powyżej 100°C,
  - 0,5 m od grzejników i przewodów centralnego ogrzewania,
  - 0,5 m od punktów świetlnych,
- ✓ składowane materiały powinny być grupowane branżowo; ciecze palne oraz gazy techniczne winny być składowane w oddzielnych wydzielonych pożarowo budynkach lub pomieszczeniach,
- ✓ palety i półki powinny być wykonane z materiałów niepalnych,
- ✓ odległość między rzędami regałów nie powinna być mniejsza niż wynika to ze stosownych środków transportowych, lecz nie mniej niż 0,75 m,
- ✓ przerwy między sekcjami jednorodnych materiałów powinny posiadać jednometrową szerokość,
- ✓ przejście główne w magazynach i drogi ewakuacyjne nie mogą być zastawione materiałami, opakowaniami lub wózkami,
- ✓ dolne półki w regałach lub podkładki ażurowe powinno się układać na wysokości 0,2 m od podłogi,
- ✓ najmniejsza szerokość drogi do najdalej położonego regału lub stosu powinna wynosić, co najmniej 120 cm,
- ✓ przechowywać farby, rozpuszczalniki i inne chemikalia w oryginalnych i zamkniętych pojemnikach oraz opakowaniach,
- ✓ oznakować rodzaje i ilości poszczególnych chemikaliów oraz wykluczyć możliwość składowania obok siebie tych substancji, które mogą ze sobą wchodzić w reakcje chemiczne,
- ✓ przestrzegać zasad bezpieczeństwa pożarowego podczas przelewania i mieszania, zapewnić skuteczną wentylację,
- ✓ natychmiast usuwać rozlane chemikalia nadmiarem odpowiedniego rozpuszczalnika, przepłukać posadzkę wodą i wytrzeć do sucha oraz dokładnie przewietrzyć pomieszczenie,
- ✓ bezwzględnie przestrzegać zakazu używania ognia otwartego i palenia tytoniu,
- ✓ nie przekraczać zapasu magazynowego ponad normy ilościowe wynikające z technologii, dotyczy to szczególnie magazynów podręcznych,
- ✓ nie pozostawiać nie wyłączonego dopływu prądu elektrycznego po zakończeniu pracy w magazynie,

- ✓ nie używać uszkodzonych instalacji i osprzętu elektrycznego,
- ✓ wyposażać pomieszczenia magazynowe w odpowiedni podręczny sprzęt gaśniczy uzależniony od właściwości fizykochemicznych składowanych materiałów.
- ✓ w magazynach składowany powinien być na wyznaczonych polach, regałach specjalistycznych stojakach o wysokości 2,2 - 5,5 m. Zabronione jest składowanie towarów pomiędzy regałami, na drogach służących komunikacji wewnętrznej.
- ✓ nie wolno ponadto składować w bezpośrednim sąsiedztwie tablic rozdzielczych i sterowniczych prądu, przewodów wentylacyjnych i klimatyzacyjnych oraz przewodu dla straży pożarnej przy pompowni. Wymagane jest w tych przypadkach zachowanie odległości, co najmniej 2 m pomiędzy towarem, a wymienionymi urządzeniami.

6. Warunki i organizacja ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzenia

Wszyscy pracownicy oraz pracownicy firm prowadzący działalność lub wykonujący prace na rzecz Urzędu Miejskiego w Czeladzi zobowiązani są do:

- ✓ brania czynnego udziału w ewakuacji osób przebywających w obszarze objętym ewakuacją,
- ✓ udzielania pomocy osobom poszkodowanym, bezzwłocznego udania się do wyznaczonych miejsc zbiórki w celu sprawdzenia obecności osób przebywających na terenie obiektu,
- ✓ przestrzegania zakazu parkowania na drogach pożarowych i placu manewrowym dla straży pożarnej i zastawiania dostępu do wyjść ewakuacyjnych.
- ✓ jeżeli warunki pozwalają, ewakuację należy przeprowadzić w kierunku zgodnym ze wskazaniami znaków ewakuacyjnych.

6.1 Warunki ewakuacji

W związku z §236 ust.1 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.), w którym mowa, iż z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce lub do sąsiedniej strefy pożarowej bezpośrednio lub drogami komunikacji ogólnej zwanymi dalej „drogami ewakuacyjnymi”.

Wymagane parametry w zakresie warunków ewakuacji w budynku zaprojektowano przy założeniu jednoczesnej ewakuacji osób znajdujących się w strefie pożarowej.

Długość przejść ewakuacyjnych od najdalszego miejsca do wyjścia na zewnątrz nie przekroczą dopuszczalnej wielkości 40m.

Obiekt posiada jedną klatkę schodową otwartą. Bezpośrednio z budynku na zewnątrz prowadzi troje drzwi o szerokości 1,37 m. i 2x 0,9m.

Szerokość wyjść ewakuacyjnych z budynku spełnia wymagania wskaźnika 0,6 m na każde 100 ewakuowanych osób.

Korytarze poziome są oddzielone od klatki schodowej drzwiami.

Drogi ewakuacyjne, wyjścia ewakuacyjne oraz kierunki ewakuacji powinny być oznakowane zgodnie z PN-92/N-01256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

Ponadto na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji jest zabronione :

1. stosowanie łatwo zapalnych wykładzin podłogowych oraz palnego wystroju wnętrza,

2. wykonywanie rozsuwanych obrotowych i podnoszonych drzwi wyjściowych /drzwi wyjściowe powinny otwierać się na zewnątrz/,
3. wykonywanie schodów ze stopniami zabiegowymi oraz spoczników ze stopniami,
4. zastawianie dróg i wyjść ewakuacyjnych przedmiotami utrudniającymi ewakuację,
5. zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich otwarcie (użycie).

6.2 Sposób praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji ludzi

Zapewnienie bezpiecznej ewakuacji ludzi jest jednym z najważniejszych elementów szeroko pojętej ochrony przeciwpożarowej. Ewakuacja ludzi z uwagi na bardzo wiele elementów mających na nią wpływ, stanowi bardzo złożony problem. Obejmuje ona zarówno całokształt zagadnień związanych z warunkami technicznymi budynku, przygotowaniem do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych, jak i ustaleniem sposobów postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia. Nawet przy zastosowaniu najwszechstronniejszych i najnowocześniejszych zabezpieczeń przeciwpożarowych, jedynym kluczowym czynnikiem, który pozwoli na uniknięcie ewentualnej tragedii jest odpowiednie kierowanie środkami zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz stosowne przygotowanie personelu. Dlatego też czynnikiem bardzo istotnym jest praktyczne sprawdzenie ewakuacji.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami, powinien, co najmniej raz na 2 lata przeprowadzić praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji. Nie później niż na tydzień przed planowanymi działaniami należy powiadomić o terminie ich przeprowadzenia Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Będzinie.

Podczas próbnej ewakuacji możliwe jest sprawdzanie sprawności zadziałania poszczególnych instalacji i urządzeń przeciwpożarowych jak również procedur obowiązujących na terenie obiektu. Ćwiczenia takie pozwolić mogą na przyzwyczajenie pracowników do właściwego zachowania, bez potrzeby zbędnego zastanawiania się i tracenia czasu na wykonanie poszczególnych zadań. Z uwagi na brak szerszego rozpowszechnienia wśród pracowników i użytkowników obiektu zagadnień ewakuacji należy się liczyć z różnym podejściem i traktowaniem tego zagadnienia, szczególnie przy pierwszej próbie ewakuacji. Dlatego też ćwiczenia powinny być przeprowadzone w sposób ograniczający do minimum możliwość wystąpienia niekontrolowanych zachowań, a co za tym idzie - możliwości wybuchu paniki.

W związku z powyższym proponuje się przyjąć między innymi następujące rozwiązania:

- ✓ przed przeprowadzeniem ewakuacji przeszkolić pracowników,

- ✓ przed podjęciem próby ewakuacji całego obiektu można przeprowadzić takie działania w mniejszym zakresie (np. część obiektu),
- ✓ przeprowadzić próbę ewakuacji w okresie letnim, przy dogodnych warunkach atmosferycznych,
- ✓ do ogłoszenia alarmu stosować środki powiadamiania jak przy sytuacji awaryjnej,
- ✓ przed przystąpieniem do ewakuacji rozmieścić osoby odpowiedzialne za przeprowadzanie ewakuacji oraz przygotowanie środków pozoracji,

Podczas próbnej ewakuacji należy wyznaczyć osoby (niebiorące bezpośrednio w niej udziału), które powinny obserwować przebieg ćwiczeń, mierzyć czas ewakuacji. Po zakończeniu ewakuacji należy sprawdzić pomieszczenia czy wszystkie osoby opuściły obiekt oraz powinno odbyć się policzenie w miejscu zbiórki i złożenie odpowiedniego meldunku. Po zakończeniu ćwiczeń należy sporządzić dokumentację zawierającą między innymi relację z przebiegu ćwiczeń (załącznik nr 8). Wnioski z przeprowadzonej próbnej ewakuacji powinny być omówione, a wszelkie zmiany w ustalonej procedurze winny zostać zapisane w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.

7. Sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji.

Skuteczność wewnętrznego systemu ochrony warunkowana jest prawidłowym przygotowaniem pracowników do jego realizacji. Przygotowanie to powinno obejmować wszystkich pracowników. Zakres przygotowania powinien obejmować występujące zagrożenia, sposób przeciwdziałania i ograniczenia ich skutków, poznanie zasad postępowania na wypadek zagrożenia przez wszystkich pracowników. Pracownicy powinni być zaznajomieni w ramach szkolenia okresowego z podstawowymi przepisami przeciwpożarowymi, zwłaszcza z zasadami postępowania na wypadek pożaru i prowadzenia ewakuacji. Podstawą szkolenia powinna być niniejsza Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego. Celem szkolenia jest uwrażliwienie wszystkich pracowników na sprawy związane z ochroną przeciwpożarową wdrożeniem zasad związanych z zapobieganiem możliwości powstania pożaru oraz przekazanie zasad, według jakich należy postępować w razie powstania pożaru.

Szkolenie powinno szczegółowo obejmować poniższą tematykę:

- ✓ zagrożenia mogące występować w budynku,
- ✓ sposób eliminacji zagrożeń,
- ✓ zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych,

- ✓ zasady bezpiecznej eksploatacji urządzeń mogących spowodować zagrożenie,
- ✓ zasady wykorzystania technicznych środków ograniczających zagrożenia,
- ✓ sposób przygotowania i prowadzenia ewakuacji ludzi i mienia w przypadku wystąpienia zagrożenia,
- ✓ zasady współdziałania ze służbami ratowniczymi.

Wszyscy pracownicy powinni być zapoznani z przepisami przeciwpożarowymi oraz zasadami zabezpieczenia obiektu.

Obowiązują następujące formy szkolenia przeciwpożarowego:

- ✓ wstępnemu,
- ✓ okresowemu,

Szkoleniu wstępnemu podlegają wszyscy nowi pracownicy. W jego trakcie pracownik powinien dokładnie zapoznać się z materiałami szkoleniowymi opracowanymi na podstawie „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”. Odbycie szkolenia pracownik potwierdza własnoręcznym podpisem na oświadczeniu przechowywanym w jego aktach. Wzór oświadczenia o przeszkoleniu zawarty jest w załączniku nr 1 do niniejszej instrukcji.

Szkolenie okresowe z zakresu ochrony przeciwpożarowej powinno być połączone ze szkoleniem okresowym z zakresu bhp. Podstawą szkolenia powinna być Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego. Szkolenie należy przeprowadzić z oderwaniem od pracy. Czas szkolenia -6 godzin.

Program szkolenia powinien obejmować następujące zagadnienia:

A. Część ogólna:

- ✓ zasady odpowiedzialności za bezpieczeństwo obiektu, organizacja ochrony przeciwpożarowej w obiekcie,
- ✓ charakterystyka występujących zagrożeń (pożarowych i innych miejscowych), w tym:
  - właściwości palnych materiałów występujących w obiekcie,
  - przyczyny powstawania pożarów i wybuchów,
  - możliwości rozprzestrzeniania się dymu i ognia,
  - wpływ stanu porządków na poziom zabezpieczenia,
- ✓ zastosowane w obiekcie zabezpieczenia, jak:
  - podział na strefy pożarowe,
  - rodzaj urządzeń przeciwpożarowych,
  - rodzaj urządzeń wykrywających pożar, urządzeń gaśniczych i ograniczających skutki pożaru,

- ✓ zasady ewakuacji ludzi i mienia w szczególności:
  - techniczne warunki ewakuacji,
  - zachowanie się w strefach zadymionych,
  - miejsca zbiórki po ewakuacji,
  - postępowanie z osobami niepełnosprawnymi.

B. Część szczegółowa:

- ✓ Zasady postępowania w przypadku zagrożenia, w tym:
  - sposób, możliwości i zasady alarmowania po zauważeniu niebezpieczeństwa,
  - postępowanie w typowych stanach zagrożenia,
  - możliwości ratowania osób narażonych na bezpośrednie niebezpieczeństwo,
  - sposób likwidacji zagrożenia i ograniczenia jego rozprzestrzeniania.

Zagadnienia objęte częścią ogólną szkolenia powinny być przedstawione dla wszystkich pracowników w tej samej formie i zakresie, w grupach o liczebności 20 do 30 osób.

Pozostałą część zagadnień należy omówić oddzielnie dla poszczególnych grup pracowników, sklasyfikowanych na podstawie wykonywanych zadań i miejsca pracy, w grupach 10 - 15 osobowych. Wyróżnienia wymagają: personel techniczny, pracownicy administracyjno-biurowi, osoby zatrudnione w obszarach szczególnie zagrożonych. Szkolenie szczegółowe w miarę możliwości powinno być organizowane na konkretnych stanowiskach pracy w Zakładzie, tj. w miejscach, gdzie można doświadczalnie potwierdzić omawiane rozwiązania.

Szkolenie to powinno składać się z części teoretycznej i praktycznej. Ta ostatnia dotyczy zwłaszcza sposobu postępowania w wypadku zagrożenia. Jest to nieodzowne również podczas szkoleń okresowych. Część praktyczna może być realizowana w formie ćwiczeń, obejmujących cały personel. Uczestnicy szkolenia powinni zostać jednoznacznie poinformowani o obowiązku natychmiastowego wszczęcia alarmu. Powinni znać przy tym przyjęty system alarmowania straży pożarnej, jak długi może być czas dojazdu jednostek ratowniczych itd. Szczególną uwagę należy zwrócić na praktyczne sposoby wyprowadzania ludzi z zagrożonych stref, na zasady gaszenia (w tym odzieży na człowieku), postępowanie z osobami nieprzytomnymi. Pracownicy powinni też mieć świadomość obowiązku zapewnienia również swojego bezpieczeństwa oraz ograniczenia działań, które narazić mogą ich na utratę zdrowia lub życia. Szkolenie należy zakończyć egzaminem sprawdzającym nabytą wiedzę i umiejętności. Ukończenie szkolenia okresowego potwierdza się wydaniem zaświadczenia, którego kopię dołącza się do akt osobowych. Szkolenie teoretyczne należy łączyć z zajęciami praktycznymi z zakresu użycia gaśnic.

Osoba prowadząca szkolenie powinna posiadać kwalifikacje określone w Ustawie o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002r. nr 147, poz. 1229 z późn. zm.)

Szkolenie powinno być organizowana, co najmniej raz na 2 lata (w przypadku niewielkiej rotacji pracowników), po każdej istotnej aktualizacji Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego oraz każdorazowo w przypadku wprowadzenia istotnych zmian w układzie funkcjonalnym obiektu lub w przypadku stwierdzenia nieznanomości przepisów przez pracowników.

Dokumentację ze szkolenia okresowego stanowią:

- ✓ program szkolenia,
- ✓ lista uczestników (z podpisami),
- ✓ oświadczenia pracowników o przeszkoleniu (załącznik nr 1).

8. ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ DLA OSÓB BĘDĄCYCH ICH STAŁYMI UŻYTKOWNIKAMI

1. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla Zarządzającego obiektem.

Zadania te i obowiązki dla Zarządzającego i najemców wynikają bezpośrednio z treści cytowanego na wstępie „Instrukcji” rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku „w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów”. Zakres tych zadań jest różny dla Zarządzającego, który sprawuje nadzór nad całym obiektem ze szczególnym uwzględnieniem powierzchni „ogólnodostępnych” a najemcą którego odpowiedzialność ogranicza się do najmowanej powierzchni. Poniżej przedstawiono te zadania jak i obowiązki Zarządzającego i najemców – wynikające z wyżej cytowanego rozporządzenia – które uwzględniają specyfikę obiektu a mianowicie:

- utrzymywanie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej,
- wyposażenie obiektu w przeciwpożarowe wyłączniki prądu,
- oznakowanie, zgodnie z PN dróg ewakuacyjnych, miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi, drzwi i bram przeciwpożarowych oraz dróg pożarowych i hydrantów zewnętrznych,
- utrzymywania dróg pożarowych w stanie umożliwiającym ich wykorzystanie przez jednostki straży pożarnych,
- opracowanie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,
- zabezpieczenie zgodnie z cytowanym rozporządzeniem warunków przy sezonowej sprzedaży wyrobów pirotechnicznych,
- zapewnienie dostatecznej liczby, wysokości i szerokości dróg ewakuacyjnych, długości dojsć i przejść ewakuacyjnych, obudowy i wydzielenia dróg ewakuacyjnych i ich zabezpieczenie przed zadymieniem oraz wyposażenie w oświetlenie awaryjne ewakuacyjne i dźwiękowy system ostrzegawczy – określone w projekcie budowlanym dla obiektu,
- zabezpieczenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym prowadzonych w obiekcie,

- sprecyzowanie, stosownie do charakterystyki pożarowej obiektu, rozdziału zadań na rzecz ochrony przeciwpożarowej dla poszczególnych pracowników oraz zorganizowanie i realizowanie systemu szkoleń w zakresie tej ochrony dla podległego personelu.
2. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla służb ochrony obiektu oraz personelu.

Zadania dla tej grupy pracowników w zakresie postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia oraz kierowania ewakuacją w związku z pożarem lub zagrożeniem, przedstawiono w rozdziale IV niniejszej „Instrukcji”. Realizacja tych zadań z uwagi na ich wagę dla bezpieczeństwa stanowi istotę obowiązków dla tej grupy.

Ponadto do podstawowych zadań i obowiązków personelu najemców należy:

- aktywny udział w szkoleniach i ćwiczeniach poświęconych zagadnieniom ochrony przeciwpożarowej,
- utrzymywanie pełnej szerokości dróg ewakuacyjnych oraz dostępności wyjść ewakuacyjnych,
- zachowanie podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego przy składowaniu i magazynowaniu towarów (wysokość składowania, odległość od punktów świetlnych oraz urządzeń grzewczych),
- przestrzeganie zakazu palenia papierosów w obiekcie
- niezastawianie dostępu do urządzeń przeciwpożarowych oraz gaśnic.

